

LOCALE BELANGEN

ORGAAN VAN DE VEREENIGING VOOR LOCALE BELANGEN

Verschijnt den 1sten en 16den van elke maand.

Opneming van een stuk beteekent niet, dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.
ALLE STUKKEN UITSLUITEND TE ADRESSEEREN: POSTBOX 38, SEMARANG.

Techniek en Locale Belangen.

Het is een niet te miskennen feit, dat in het leven en werken der autonome ressorten de techniek een voorname plaats inneemt. Trouwens de geheele wereld is veel meer gebonden aan ingewikkelde techniek dan vroeger en aan het algemeene lot ontkomen ook onze raden niet. Er is geen raad, of elke zitting worden, zoo al geen technische onderwerpen behandeld, dan toch wel onderwerpen, die in nauw verband staan met de eerstgenoemde.

De eerste taak, die de gemeenten te doen kregen, was aanleg en onderhoud van wegen. Daarmede verbonden aanleg en onderhoud van bruggen, van riolen voor de assaineering. Voorts het reinigen van de openbare wegen, de verzorging van het drinkwater. Daarna kwam kampongverbetering, gemeentelijke woningbouw. Dit waren, om andere niet te noemen, alle onderdeelen van de groote taak der locale raden, die voor alles techniek beteekenden. Men kan dan ook wel aannemen, dat er weinig zaken zijn, waarover de locale raden te beslissen krijgen of de techniek speelt er een groote rol in.

Velen zien in de locale raden alleen politieke lichamen, die moeten dienen als arena's waar de staatkundige voorstelling wordt uitgestreden. Doch het zijn ook werkplaatsen waar in objectieven denkbaarheid de meest economische wijze van arbeiden op allerlei gebied moet worden aangegeven. De prachtigste idealen zullen door geen raadsmeerderheid kunnen worden bereikt, wanneer daar niet is technisch kunnen, technisch weten.

De techniek heeft op onze congressen altijd eenigszins de rol gespeeld van Asschepoester. Langzamerhand laat zij zich echter meer gelden. Dit is te meer noodig, waar in het algemeen de speciale techniek, die in de autonome ressorten beoefend wordt en beoefend moet worden te weinig in de algemeen-technische tijdschriften de aandacht heeft.

Een uitvloeisel daarvan is de verschijning van het orgaan: „Locale Techniek“. Doch er dient meer gedaan te worden. Het is van groot belang, dat de technici der raden ook mondeling van gedachten wisselen. Daarom zou het goed zijn aan het Decentralisatie-congres ook een z.g. Technischen dag te verbinden. Het zou ook mogelijk zijn avondvergaderingen te houden over technische onderwerpen, doch deze zouden door eigenaardige bezwaren

worden gedrukt. De excursie's, die gewoonlijk worden georganiseerd, hebben veeltijds een technisch karakter en ook ten vorigen jare bleek het menu dan wel wat overladen.

Het zal in elk geval een punt van ernstige overweging moeten uitmaken in hoeverre wij aan de zeer gerechtvaardigde wenschen onzer technische leden tegemoet kunnen komen, daarbij tegelijk dienende de zeer belangrijke technische belangen der autonome ressorten.

We spreken van harte den wensch uit, dat op de algemeene vergadering der Vereeniging voor Locale Belangen deze zaak ernstig aan de orde komt. Reeds lang heeft de techniek gevraagd om haar wettig aandeel aan den congresdich. Aan de vereeniging de taak om het menu zoo samen te stellen, dat ieder het zijne krijgt en de techniek het hare.

G. de RAAD.

Opstellen over Staats- en Gemeenterecht

door

Mr. J. ten BRINK.

(V.)

Slot.

Decentralisatiewet en Cultuurraad; Bestuurshervormingswet en Provincie—Sumatra,

II. DE GEMEENTE MEDAN.

Tot zoover over den cultuurraad. Veroorloven wij ons nu een korten kijk op den toestand van de hoofdplaats Medan, omdat daaraan kan worden aangetoond tot welke gevolgen het denatureeren van de Decentralisatiebepalingen leidt.

Medan verkeerde in een ander geval dan de cultuurraad, omdat bij het vastleggen der plannen den afdeelsraad Deli op te heffen en Medan tot een gemeente te maken, door wijziging in artikel 12 van het politiek contract reeds vast stond, dat afstand van aan het Zelfbestuur behorende grond zou plaats hebben voor vestiging van nieuwe en uitbreiding van bestaande hoofdplaatsen, en desverlangd ook van gronden waarop hoofdplaatsen reeds gevestigd waren. Hiermede zou voor Medan de zaak dus op anderen

basis gesteld zijn, indien de afstand van grond al dadelijk bij de instelling (in 1906) had plaats gevonden, en niet eerst meerdere jaren daarna was gevolgd; maar vooral indien niet aanstonds van wege den Sultan bezwaar geopperd was tegen afstand van de zogenaamde Sultanskampongs, en dit bezwaar tot heden niet was geëerbiedigd. ¹⁾ Medan was van alle Indische steden wel de meest gerechtigde op aanspraak tot erkenning als «autonoom ressort». Was de verzorging van alle plaatselijke belangen op Java en elders tot de invoering der decentralisatie taak van de ambtenaren van het B. B., ter Oostkust was die taak voor een goed deel overgegeven in handen van stedelijke commissies. Voor de financiëering dier belangen waren op initiatief van de bestuursambtenaren „gemeente fondsen” gevormd. Krachtens een besluit van den Resident der Oostkust van Sumatra van 14 Augustus 1886 werd te Medan een commissie ingesteld, aan welke onder presidium van een bestuursambtenaar, beheer en beschikking over het gemeente fonds werd toevertrouwd. De inkomsten van dit fonds bestonden in hoofdzaak uit:

1. door het Inlandsch zelfbestuur van Deli ter beschikking gestelde erfpachtsgelden van de op de hoofdplaats Medan gelegen woonerven en kedés;
2. pacht van een stuk grond gelegen te Medan, door den Sultan afgestaan aan de Deli-Maatschappij voor uitgifte als woonerven, van welke pacht zich de Sultan de helft had voorbehouden;
3. opbrengst van de belasting op voertuigen door het zelfbestuur van Deli geheven in de geheele afdeeling Deli van zijn onderdanen; ²⁾
4. vrijwillige bijdragen voor de straatverlichting van alle bevolkingsgroepen.

Deze middelen — vermeerderd met enkele andere, als afgestane passar-inkomsten — had de commissie aangewend tot verzorging van talloze plaatselijke belangen, en wel schier al die belangen die door den toenmaligen Regeeringscommissaris voor de Decentralisatie waren aangegeven in een „Leiddraad voor de samenstelling van een plan tot decentralisatie der B.O.W.” De commissie zorgde voor: bemetseling afvoergooten, aanleg van riolen, aanbrengen van brandputten en brand-waterreservoirs, aanleg van wegen voorzoover de Regeering daarvoor geen fondsen beschikbaar stelde, aanleg van parken en pleinen, aanstelling en betaling van personeel voor onderhoud van dit alles, straatverlichting, aanschaffing van (stoom)brandspuiten, van sproeikarren (met ossenstal), bouw van bruggen.

Geen wonder dat de Resident berichtte (in 1904) dat

behoefte aan vervanging van de commissie niet gevoeld werd, — doch dat instelling van een raad toch wel gewenscht was met het oog op daardoor mogelijke uitbreiding van den werkring van de commissie, „en op het belang om als rechtspersoon te kunnen optreden. Men wenschte verder — in verband met den aard der inkomsten — geen bemoeienis van de Regeering met de begrooting en van de Rekenkamer met het financieel beheer van den raad; op die wijze zou — zoo werd gezegd — juist gecentraliseerd worden wat nu al gedecentraliseerd werd behandeld.

Waren dus te Medan alle voorwaarden voor het slagen van het invoeren van gedecentraliseerd bestuur, in tegenstelling tot Java, reeds aanwezig en behoefde daar dus van het nemen van een proef geen sprake te zijn, de omstandigheid dat Medan deel uitmaakte van een zelfbestuurd Landschap werd oorzaak dat juist in Medan de decentralisatie aanvankelijk grondig moest mislukken. Zoolang toch de inlijving van het ressort van den raad bij het direct bestuurd gebied niet had plaats gehad, vermocht de Medansche raad zoo goed als niets. De raad stelt verordeningen **voor zijn ressort vast**, nopens onderwerpen, die de belangen **van dat gebied** betreffen, zegt de wet. Niets was minder waar. De raad kon verordeningen vaststellen, waaraan de Gouvernementsonderhoorigen die binnen zijn theoretisch gebied wonen, onderworpen waren; verder niet. Den stedelijke wetgever ontviel hier voor het grootste deel het verband tusschen overheidsgezag en gebied, waarvoor dit zal gelden. Wel werd ook hier het hoogerbesproken hulpmiddel toegepast: het zelfbestuur verklaarde voor zijn onderdanen toepasselijk de gemeentelijke verordeningen (verplichting daartoe ten aanzien van politionele verordeningen en keuren, artikel 18 politiek contract). Maar daarmee was Rome niet gered. Het Zelfbestuur had ook voor de handhaving van die verordeningen te zorgen; en hieraan heeft nog al eens iets ontbroken.

En nog thans doet zich die moeilijkheid voor, waar de inlijving van den grond, waarop de stad gebouwd is, en die niet uitblijven kon wilde men de decentralisatie daar, tot een werkelijkheid maken, zich niet over het geheele ressort van den raad heeft uitgestrekt. ¹⁾ Zoo kan verhaald worden van de onuitvoerbaarheid van de gemeentelijke slacht- en vleeschkeur van den gemeenteraad (Javasche Courant 18 October 1912 No. 84) buiten direct bestuurd gebied, waar zelfs van ambtelijke zelfbestuurszijde werd te kennen gegeven, dat men kon slachten zonder het gemeentelijk toezicht daarin te mengen, als men het vleesch dan maar niet in het directbestuurd deel van Medan invoerde. Zoo deed zich andermaal de kwestie voor hoever de bevoegdheid van den raad reikt binnen de zelfbestuurskampongs, zoodra zijn voorschriften mede betrekking hebben

¹⁾ De agrarische zijde van de grondregelingen voor Medan kan hier buiten bespreking blijven.

²⁾ Deze inkomst is een der hoofdredeken geweest waarom in 1906 niet een „stadsgemeente Medan”, maar een „afdeeling Deli” werd ingesteld. Enkele maanden na de instelling der Afdeeling kwam deze reden te vervallen omdat de wijziging in het politiek contract van kracht werd, die de inkomsten van het Sultanaat deed vloeien in de Landschapskas.

¹⁾ Verbaek, in het aangehaald artikel, betoogt dat in de inlijving van het Medansche ressort „in den kern der zaak dan ook „moeilijk iets anders is te zien dan een natuurlijke loop van „zaken, en dus is de vraag niet ongegrond of het met de „gebieden der gemeenten Tebingtinggi, Bindjai, Tandjoengbalai „en Pematang Siantar niet denzelfden weg op zal moeten „gaan”.

op **het gebied**. Mag de raad openbare wegen binnen de Sultankampongs sluiten voor bepaald motorrijtuigenverkeer? In den Medanschen raad was de meening daaromtrent verdeeld. Het standpunt van degenen, die de raad daartoe bevoegd achten, lijkt het juiste. Immers de raad heeft verordenende bevoegdheid voor het gebied waarvoor hij is ingesteld. De Adviseur voor de Decentralisatie, naar zijn meening gevraagd, gaf te kennen dat in verband met de bestaande staatsrechtelijke verhoudingen op den zooveen genoemden regel te Medan in zooverre uitzondering wordt gemaakt, dat de gemeente binnen het Zelfbestuursgebied met hare regelingen niet verder kan gaan dan hetgeen in overeenstemming is met het politiek contract. De wegen behooren aan het Sultanaat, dus dat alleen heeft er zeggenschap over; en dus dat alleen kan ze sluiten. De bemoeienissen van het Europeesch bestuur met de zaken van de Zelfbesturen, staan borg dat zulk een afsluiting niet anders dan op goede-gronden zal geschieden. Rijst nog de moeilijkheid dat de Sultansverordening niet op Landsonderhoorigen van toepassing is. Daarvoor kan gezorgd worden door een strafsancie van gemeenteraadswege; zooals 't andersom ook gebeurt.

Als van een zorgende Overheid kan verwacht worden, is hiermede practisch de beste oplossing gegeven. Bij het door de regeering eenmaal ingenomen standpunt kon het advies bezwaarlijk in anderen zin luiden. Het is een gemoedelijke oplossing, waarbij vooral niet te vergeten de zorgende hand van den ambtenaar B. B. Deze ambtenaar zal ook hebben te waken dat **de gemeente** geen dingen doet, die moeilijkheden met het Zelfbestuur kunnen veroorzaken. Maar hoe nu, als de gemeenteraad op zijn rechten gaat staan, en met de wet in de hand verordeningen maakt, die voor zijn geheele ressort gelden; bovendien de geldigheid wil gaan afdwingen? De complicaties zouden niet te overzien zijn. Kan dit alles ter zijde gesteld worden met de verzekering: de raad zal niet zoo handelen. Wie wil, en wie **kan** voor den raad instaan? Zelfs de meest goedwillende burgemeester kan niet redden; ook niet de meest gezaghebbende resident of gouverneur. **De wet** heeft de grenzen voor de autonomie der gemeente afgepaald; en waar de raad zich **binnen die grenzen** houdt, kan niemand hem tegenhouden. Er kan strijd ontstaan met het algemeen belang, en de Regeering kan dus vernietigend ingrijpen. Maar is dat geen zonderling middel, — als de raad zich werkelijk binnen de hem gestelde wettelijke grenzen houdt? Is dit geen bewijs, dat hier de fout elders ligt? En is die fout niet, dat men een zelfbesturend lichaam instelde in zelfbestuurd gebied, beide geheel bevoegd tot regeling van eigen huishoudelijke belangen?

III. DE PROVINCIE SUMATRA.

Beschouwen wij thans de toekomstplannen der Regeering ten aanzien van de Landschappen in verband met de verdere doorvoering der bestuurshervorming. Deze voornemens kunnen gekend worden uit de Memorie van Toelichting tot een bij den Volksraad voorgebracht besluit om in de

begroting van Nederlandsch-Indië voor 1931 den post 404A nader als volgt te omschrijven: „Verdere voorzieningen voor de voorbereiding van de hervorming van het „bestuurswezen in de buitengewesten“; ¹⁾ vervolgens in het omtrent dit voorstel uitgebracht Afdeelvingsverslag (stuk 4) en de daarop gevolgde Memorie van Antwoord (stuk 5); voorts uit de behandeling van dit voorstel in den Volksraad; verder uit de stukken, betreffende een voorstel tot wijziging van de begroting voor 1932 in dien zin, dat de omschrijving van post 4.8 als volgt wordt gelezen: „Bestuurshervorming met inbegrip van de voorbereiding van „de indeeling van de Buitengewesten in drie gewesten“; ²⁾ ten slotte uit de stukken op de behandeling van dit laatste voorstel in Nederland betrekking hebbende, voornamelijk het voorloopig verslag en de Memorie van Antwoord van den Minister. ³⁾

Vooreerst vinden wij dan in de eerstgenoemde Memorie van Toelichting (al. 101) dat bij de door de Regeering gedachte politiek geen groepsgemeenschappen als in rechtstreeks bestuurd gebied in zelfbestuurd gebied kunnen worden gesticht. De Regeering verklaart dus, dat zelfbestuurd gebied niet kan worden omgezet in gedecentraliseerd gebied. De verklaring ligt voor de hand. Men kan een Zelfbestuur niet omvormen tot een nieuw staatsrechtelijk lichaam om tot zelfbestuur van het betrokken gebied te geraken. In de toelichting tot de Zelfbestuursregelen wordt verklaard dat het in de rede ligt dat niet het Land doch het Zelfbestuur den raad instelt. In die regelen wordt dan ook sedert de laatste wijziging de mogelijkheid daartoe geopend (artikel 4).

Deze gedachte wordt echter niet consequent doorgetrokken. Immers den provincialen raad (voor Sumatra) denkt de Regeering zich samengesteld uit vertegenwoordigers van de groepsgemeenschappen en van combinaties van zelfbesturende landschappen (t. a. p. alinea 129).

De eerste Memorie van Antwoord vult dit aan met de verklaring, dat inpassing van zelfbesturende landschappen in grootere staatkundige verbanden inderdaad onvermijdelijk is (blz. 9). In dezelfde Memorie wordt herhaald, dat de provinciale raad organiek moet worden samengesteld uit vertegenwoordigers der groepsgemeenschappen en de combinaties van zelfbesturende landschappen (blz. 30).

In de Memorie van Antwoord betreffende het in de tweede plaats genoemd voorstel verklaart de Regeering (blz. 8) dat zij voorop stelt, dat de zelfbestuurs-status eischen stelt en grenzen trekt, waaraan in geen enkel opzicht mag en zal worden getornd ⁴⁾. De verzekering wordt daar gegeven dat de aanvankelijk in te stellen adviseerende raad (later te vervangen door den provin-

¹⁾ Bijlagen Volksraad zittingsjaar 1930/31 — Ond. 102 — stuk 2 en 3.

²⁾ Zittingsjaar 1931/1932 — Ond. 41. Deze stukken zijn met even genoemde afzonderlijk uitgegeven onder den titel „Bescheiden betreffende de behandeling in den Volksraad van de doorvoering van de Bestuurshervorming in de Buitengewesten“, met een vervolg.

³⁾ Bijlagen Handelingen Tweede Kamer 1931/1932 — Ond. 250 — stuk 31 en 32.

⁴⁾ Vergelijk hierbij eerstgenoemde Memorie van Toelichting alinea 128.

cialen raad) niet zal worden ingeschakeld bij aangelegenheden, die contractueel aan de zelfbesturen zijn voorbehouden. Het politieke contract zal praevaleren. De bemoeienissen van een provincialen raad zouden daarop geen inbreuk kunnen maken.

Door den Minister (Memorie van Antwoord hooger genoemd) wordt eerst geconstateerd, dat taak en bevoegdheden van de Inlandsche zelfbesturen bepaald zullen blijven door den inhoud der met die besturen gesloten politieke contracten (blz. 18). Gezegd wordt verder (blz. 20): „De inpassing van de Zelfbesturende Landschappen, wier status door de politieke contracten beheerscht blijft, in de ontworpen organisatie zal, voorzoover zulks thans overzien kan worden, in het algemeen niet tot bijzondere moeilijkheden leiden”.

De Minister herhaalt op meerdere plaatsen, dat de ingestelde gewesten slechts te beschouwen zijn als de voorlopers der provincie; „binnen enkele jaren” kan met name voor Sumatra, verwacht worden dat een autonoom provinciaal bestuurscollege het thans in ambtelijke handen te leggen toezicht kan overnemen (blz. 21).

Uit een en ander volgt, dat der Regeering dus voor oogen staat de stichting van een eiland-provincie Sumatra, die het geheele gebied van dat eiland zal omvatten, en de instelling in dat gebied van een provincialen raad, die de vertegenwoordiging zal zijn zoowel van de binnen dit gebied in het leven te roepen zelfstandige gemeenschappen als van de Landschappen.

De Regeering heeft al eerder voor het vraagstuk bestaan wat aan te vangen met zelfbestuurd gebied in provinciaal verband. Dit was, toen de instelling van de Java-provincies ter sprake kwam, en dan met betrekking tot de Javasche Vorstenlanden. In de bestuurshervormingsplannen van den Minister De Waal Malefyt ¹⁾ werden de Vorstenlanden van de drie op Java in te stellen Gouvernemen ten uitgezonderd. Hetzelfde is het geval in de voorstellen Pleyte ²⁾; later zal te overwegen zijn hoe die landen te zijner tijd in het nieuwe stelsel moeten worden ingedeeld.

De commissie tot herziening van de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië (verslag 1920) behandelt de vraag of de „rechtsmacht” van een „Gouvernement” (nu genaamd „provincie”) al dan niet behoort te worden uitgebreid tot het geëncloveerd Landschap. Deze commissie acht de beantwoording van deze vraag afhankelijk van de mate van samenhang der gebieden. Voor de toepasselijkheid van provinciale regelingen binnen dit landschap, acht deze Commissie in ieder geval een besluit van het Landschapsbestuur noodig. De Commissie stelt de mogelijkheid van opname van het Landschap **in het rechtstreeks bestuurd gebied**; hoe dit echter uitvoerbaar zou zijn **zonder vernietiging van den status** van het Landschap geeft zij niet aan. Wel stelt zij, dat de Landschappen zoowel wat instelling als organisatie betreft, en evenzeer ten aanzien van hun voortbestaan, afhankelijk zijn van den wil des wetgevers. Speciaal ten aanzien van de Vorstenlanden

acht de Commissie een verband tusschen provincie en Landschap mogelijk, waardoor samenwerking wordt bevorderd; zij meende dit te kunnen bereiken door het Landschap te brengen tot het gebied van het „Gouvernement” (de Provincie). Hetzelfde is het geval in het hierop gevolgd wetsontwerp (1920). Men wilde de Vorstenlanden administratief, doch niet staatkundig tot een deel van de Javasche provincie maken, met vertegenwoordiging in den provincialen raad. Daarnaast wordt de gedachte gesteld van vorming van een federatief college van Landschapsbestuurders, — iets in den geest van den Federal council van de Federated Malay States, — naast den provincialen raad. Bij de instelling van de provincie Midden-Java ¹⁾ is de gedachte niet verder gegaan dan tot een personeele unie van het bestuur over rechtstreeks bestuurd gebied en de Vorstenlanden in den Gouverneur. Gezegd wordt echter dat de Vorstenlanden om politieke en praktische redenen niet in het provinciaal verband zijn opgenomen. De Gouverneur van Midden-Java kan zich met die landen niet bemoeien. Een directe vertegenwoordiging in elk der Vorstenlanden wordt gewenscht, niet eene door middel van den Gouverneur voornoemd. ²⁾

De Regeering is, waar deze kwestie in openbaar debat kwam, haar tot aan het doen der laatste voorstellen toe uit den weg gegaan. Toen bij de behandeling van de Bestuurshervormingswet in den Volksraad de gedachte werd geopperd de Vorstenlanden tot op zich zelf staande provincies te maken, stelde de Regeering daartegenover de opmerking, dat „de politiek tegenover de zelfbesturen een netelig en complex vraagstuk is, dat bij dit onderwerp niet thuis behoort”.

Toen vervolgens dit denkbeeld in een amendement werd neergelegd, waardoor het mogelijk zou worden een provincie te vormen „door daarvoor aangewezen zelfbestuur, volgens regelen bij algemeene verordening te stellen”, ³⁾ zeide de Regeering dat het vraagstuk der zelfbesturen buiten de orde was. Uitvoerige behandeling van het vraagstuk wordt in uitzicht gesteld, wanneer de eerste provincie, waarbinnen landschappen zouden voorkomen, zou worden ingesteld.

Een gelijk standpunt neemt de Regeering in bij de behandeling van het ontwerp-Provincie-ordonnantie. ⁴⁾ Daar is eene opzettelijke behandeling van het vraagstuk naar de instellingsordonnantie van Midden-Java verschoven. Bij de behandeling van deze instelling is echter aan het vraagstuk geen woord gewijd. Het mondeling debat over deze voorstellen nam nog geen tien minuten in beslag, inbegrepen 32 ordonnantie tot instelling van regentschappen.

Bij de behandeling in het hooger genoemd Voorloopig Verslag der Tweede Kamer ⁵⁾ wijzen „sommige leden” op de moeilijkheid van het toekennen van een plaats aan de

¹⁾ Bijlagen Volksraad 1927/1928 — Ond. 84 — Stuk 5.

²⁾ Zie voor een en ander Dr. A. J. W. Brückel „Indische Bestuurs-hervorming” ad art. 119 Indische Staatsregeling, lid 1.

³⁾ Bijlagen Volksraad 2de gewone zitting 1920, Stuk 7(2).

⁴⁾ Bijlagen Volksraad 1ste gewone zitting 1923 — Ond. 8 — Stuk 2, alinea's 49 en 50.

⁵⁾ Bijlagen 2de Kamer 1931/1932 — Ond. 250 — Stuk 32.

¹⁾ Bijlagen Tweede Kamer 1910/1911—Ond. 304.

²⁾ Bijlagen Tweede Kamer 1917/1918—Ond. 356—Stuk 3.

zelfbesturen in de ontworpen organisatie. Stelt de Regeering zich voor, vragen zij, dat ook in zelfbesturend gebied allengs adatrechtsgemeenschappen zullen ontstaan, die vertegenwoordigende colleges vormen, dan wel, zal daar het meer autocratisch bestuursstelsel gehandhaafd blijven? Is het eerste het geval, dan zal inpassing van de zelfbesturen in de groepsgemeenschappen veel minder moeilijkheden opleveren dan in het laatste geval. Acht de Regeering in dit laatste geval de inpassing uitgesloten, of meent zij dat deze ook dan mogelijk is? De Minister heeft hierop het antwoord gegeven, dat reeds boven is aangehaald, en waarvan de hoofdzaak is, dat aan den status der Landschappen door welke regeling ook, niet zal kunnen getornd worden, en dat voorzoover thans overzien kan worden de inpassing der Landschappen in de ontworpen organisatie niet tot bijzondere moeilijkheden zal leiden. Daaraan wordt toegevoegd: „de vraag omtrent „de richting van ontwikkeling kan moeilijk met eenige „zekerheid beantwoord worden, waar de Regeering te dien „aanzien op den ontwikkelingsgang geen rechtstreekschen „invloed kan uitoefenen”.

Echter, — het oogenblik waarop de Regeering en de ordonnantie-gever tot een besluit zullen moeten geraken omtrent de verhouding van de Landschappen tot verdere decentralisatiemogelijkheden, is aangebroken nu — naar de mededeeling van den Minister — de instelling van een Provincie-Sumatra nog slechts een kwestie van tijd is. Het gebied op Sumatra ingenomen door de Landschappen is nauwelijks kleiner in omvang dan het direct-bestuurd gebied op dat eiland.

Het huidig standpunt der Indische Regeering blijkt uit de zooeven aangehaalde uitspraken. Aan den status van de zelfbestuurde gebieden mag in geen enkel opzicht worden getornd; dit wordt door den Minister bevestigd. Men lette er wel op dat aan den status **van zelfbestuurd gebied** dus niet getornd wordt. Niettemin is de inpassing in grootere staatkundige verbanden inderdaad onvermijdelijk. De in te stellen provinciale raad zal (daarom) bestaan uit vertegenwoordigers van de groepsgemeenschappen en van combinaties van zelfbesturende landschappen. De bemoeienissen van dien raad zullen op de bij politiek contract gewaarborgde rechten geen inbreuk kunnen maken.

Laat nu onze Staatsregeling zulk een inpassing van de zelfbesturen in de ontworpen organisatie toe? De ontworpen organisatie bleek deze te zijn, dat voorshands niet verder gegaan wordt dan instelling van een administratief gewest Sumatra, waarbij den Gouverneur eventueel een adviseerende raad wordt terzijde gesteld, — een en ander echter met de uitgesproken bedoeling zoo spoedig doenlijk plaats te maken voor een eiland-provincie Sumatra, met een provincialen raad aan het hoofd.

Het antwoord op de gestelde vraag kan niet twijfelachtig zijn.

In een administratief „gewest” zou den Gouverneur een adviseerenden raad kunnen toegevoegd worden, waarin Landschapsbestuurders zouden kunnen zitting nemen. De bepalingen van artikel 120 der Indische Staatsregeling laten dit toe. Waar de taak van dien raad alleen een

adviseerende is, en in het gewest het bestuur in naam van den Gouverneur-Generaal wordt uitgeoefend door den Gouverneur, zijn hier geen botsingen met de Zelfbesturen te vreezen. Met of zonder adviseerenden raad weet de Gouverneur hoever zijn bevoegdheden reiken.

In een provincie, die ook het gebied van Landschappen zou omvatten, ligt de zaak geheel anders.

Vooreerst geldt hier al hetgeen hooger is gezegd ten betooe dat de decentralisatievoorschriften, hier de Bestuurs-hervormingswet, ten aanzien van de Landschappen geen toepassing kunnen vinden. Op sprekender wijze geldt dit voor deze wet dan voor de Decentralisatiewet, waar de eerste direct gericht is op het verleen van autonomie, op geen andere wijze en in geen sterker mate te breidelen dan zulks ten aanzien van de Nederlandsche autonome territoriale rechtsgemeenschappen krachtens de Nederlandsche organieke wetgeving het geval is, — de laatste daarbij reserves stelde. In wezen leveren deze wetten, — het zij hier herhaald, — ten aanzien der hier besproken vraag, geen verschil op. Decentraliseeren, uit handen geven van eigen overheidsgezag, met het doel om aan het in te stellen lichaam „zelfbestuur” (autonomie) te verleen, kan ook bij deze figuur de wetgever alleen, indien dit „zelfbestuur” emaneert uit eigen volheid van recht. Dit geldt evenzeer voor behartiging van „plaatselijke” belangen als voor die van „gewestelijke” belangen. De gewestelijke belangen en de gewestelijke huishouding, die in autonomie worden overgedragen, vormen evenzeer als de plaatselijke belangen, een tot dusverre door de centrale Regeering volvoerde staatstaak, der Regeering toevallende als autonome overheid. Overdracht van die taak kan ook hier alleen plaats hebben, voorzoover aan de centrale Regeering die taak toevalt. Over regeling en bestuur van de gewestelijke huishouding vermag de Regeering niet in zelfbestuurd gebied te beschikken. Ook hierbij zou, — evenzeer als voor den Cultuurraad — de ordonnantiegever ten aanzien van omschrijving van den werkring van den raad niet verder mogen en kunnen gaan, dan een keuze uit de bevoegdheden die de Regeering zich van die der Landschapsbesturen afsplitste. Deze vormen echter niet de „gewestelijke huishouding”, waarvan de Staatsinstelling regeling en bestuur aan den provincialen raad opdraagt. Een op dergelijke grondslag ingestelde provincie zou evenzeer opleveren een „schap” — een „Landstaatschap” — als in feite de cultuurraad dat is. In ongeveer niets zoude dit „schap” iets met onze staatsrechtelijke provincie gemeen hebben. En het kan ook niet de bedoeling der Regeering zijn, en dat **is** het ook blijkens de aangehaalde stukken niet, een dergelijke staatkundige structuur voor de provincie Sumatra te aanvaarden. Maar bovendien zou hier een dergelijke weg niet gevolgd kunnen worden. Immers bij den provincialen raad komt een afpalen van bevoegdheid voor den raad door den ordonnantiegever niet eens ter sprake. In tegenstelling tot wat bij de locale raden het geval is, **kan** hier zelfs theoretisch geen beperking gesteld worden; immers de Staatsregeling zelf schrijft voor hoever de bevoegdheid van den provincialen raad reikt, door te stellen dat hij wordt ingesteld tot regeling en bestuur van

de gewestelijke huishouding. Bij de behartiging daarvan behoeft die raad met omgrenzingen van overheidsfeeren door politieke contracten geen rekening te houden. De verzorging der **geheele** gewestelijke huishouding, waarvan de bepaling van den omvang — mede door artikel 63 der Provincie-ordonnantie — voor een goed deel aan den raad zelf staat, is hem „in autonomie” opgedragen. Door instelling van zulk een raad zou de ordonnantiegever dus beschikking over rechten, waarover hem de beschikking iniet staat, terwijl hij in beperking dier rechten niet vermag te treden.

Kan het in de practijk niet op een accoordje worden gegoooid?

Voor wat de feitelijke zijde van deze vraag betreft kan daarop moeilijk te voren een antwoord gegeven worden. Een beroep op de practijk van den Cultuurraad gaat niet op. Deze raad, die inderdaad en feitelijk de taak vervult van een „B.O.W.-schap”, behartigt deze beperkte belangen uitsluitend voor Landschapsgebied. Dat de raad zich tot dusverre — onder leiding van den Gouverneur — tot de hem feitelijk toegedachte taak beperkte, is een gelukkige omstandigheid, waarvan men de aanwezigheid bij een raad van geheel andere samenstelling en belangen niet a priori mag aannemen, en die men voor de toekomst niet eens voor den cultuurraad zelf kan aannemen. Een provinciale raad voor geheel Sumatra zal voor het direct bestuurd gebied een werkelijke provinciale raad zijn; hij zal daar de volheid van regelende en wetgevende bevoegdheid hebben, aan zulk een raad reeds wettelijk toegekend. Hoe zal zulk een raad te werk moeten gaan, waar zijn bevoegdheid stuit op die van de Landschappen. De raad stelt de verordeningen vast, die hij in het provinciaal belang noodig acht (art. 63 Provincie-ordonnantie). Maar die verordeningen gelden niet in zelfbestuursgebied zoodra hun inhoud met het recht van zelfbestuur der Landschappen onbestaanbaar is. Immers dat het beginsel van artikel 21, tweede lid, Indische Staatsregeling, hoewel alleen sprekend van „algemeene verordeningen”, evenzeer geldt voor eventuele provinciale verordeningen, zal wel niet worden betwijfeld. Men is toch algemeen van oordeel dat het in deze bepaling neergeschreven beginsel evenzeer zou gelden indien de wet er van zweeg. Zal dan een zelfde middel moeten toegepast worden als bij den cultuurraad, en zullen de Landschapsbesturen voor hun gebied eenvoudig de provinciale verordeningen hebben toepasselijk te verklaren? Zal men dit voor zulk een uitgebreid grondgebied, en voor zulk een uitgebreid terrein van wettelijke regeling aanwillen? Men bedenke dat deze raad wel de gewestelijke belangen **voor het direct bestuurd gebied ten volle** regelt. Men bedenke ook hoever zulk een raad daarbij zal kunnen gaan, waar wel de breidel naar boven is aangelegd (wijken voor den hooger wetgever), maar minder scherp naar beneden. Hoever de huishoudelijke belangen van binnen de provincie gelegen zelfstandige gemeenschappen (artikel 64, tweede lid Provincie-ordonnantie) voor die gemeenschappen een vrij terrein bedingen, staat practisch niet vast. Naar de bestaande opvattingen

bepaalt de lagere wetgever op het vrij terrein zelf zijn competentie, en wijkt hij alleen voor zijn in rang hogere collega. In Nederland dringt de centrale wetgever den plaatselijke al verder terug. En al is de provinciale raad geen centrale wetgever, het beeld dat uit de hervormingsnota's der Regeering omtrent de Sumatra-provincie naar voren komt, is er een van een lichaam, dat in vele opzichten de taak van het centraal gezag zal overnemen. Hoe wordt onder deze omstandigheden de positie van de Zelfbesturen? Waar blijft hun autonomie?

Valt hier geen botsing te wachten? Is een gedeelde werkzaamheid wel mogelijk? Heeft niet Medan — waar inlijving van zelfbestuurd gebied noodzaak werd — getoond, dat een raad, **die werkelijk „autonoom” wilde zijn**, in zelfbestuursgebied **onbestaanbaar** is. En toont nog niet Medan, dat een samenbrenging van direct- en zelfbestuursgebied onder het gezag van een autonomen raad, voor dat geheele gebied ingesteld, tot onoplosbare moeilijkheden leidt, en geheel onpractisch is? Zou men deze — niet geslaagde proef in het groot willen herhalen, en in een situatie waarbij zulke groote belangen den inzet vormen?

Dit wat de feitelijke zijde betreft. En thans de politieke en wettelijke zijde. Kan de Regeering en met haar de ordonnantie-gever, waar wordt aangevangen aan het uitgestrekte gebied der buitengewesten een nieuwe staatkundige regeling te geven, dit beginnen met een terzijde stelling van de Staatsregeling? Wordt dit niet — vooral ten aanzien van de netelige verhouding tot de Zelfbesturen — willens en wetens eerder het scheppen van een chaos, dan een regelend?

Ter uitvoering van de decentralisatie kan over zelfbestuurd gebied niet beschikt worden. Heeft hetgeen in die richting is geschied kunnen standhouden, dan was dat, omdat **in wezen** niet meer verstrekt werd dan een opdracht tot behartiging van bepaald omschreven Regeeringszorgen en belangen **binnen een bepaald gebied**; en omdat de raad zich heeft geschikt in de leiding, die hem binnen de **bedoelde** perken hield. ¹⁾ Strekte die opdracht feitelijk verder, en werd den betrokken raad in handen gesteld de behartiging van de belangen **van het betrokken gebied**, — de figuur, alleenlijk door onze decentralisatiebepalingen bedoeld — dan bleken zoodra die raad zijn werkzaamheden ontplooidde, de status van zelfbestuursgebied van het hem toegewezen ressort, een absoluut beletsel voor zijn werkzaamheid naar de wet. De cultuurraad heeft zich tot nu toe vrijwel tot zijn „publieke werken” beperkt; voor de meer belangrijke gemeenten

¹⁾ Verbeek, aangehaald artikel, zegt: „Hetgeen steller dezès van den plaatselijken Raad voor het Cultuurgebied ter Oostkust van „Sumatra (alleen uit zelfbesturend gebied bestaande) weet, is „niets anders dan dat het daar wel goed gaat. Maar gevraagd „moge worden of dat goed gaan niet alleen daaraan is te „danken - of te wijten?” - dat de Zelfbesturen slechts willig „werktuig, zijn geen werkelijke zelfwerkzaamheid, geen werkelijk „eigen leven hebben?” - Men vergelijke hierbij de voornemens der Regeering - uit de aangehaalde stukken op vele plaatsen blijken - de Zelfbesturen tot een krachtig, daadwerkelijk eigen leven op te leiden.

in het zelfbestuursgebied, Medan en Pematang Siantar bleek inlijving van het gebied noodzakelijk. Men bedenke dat een provincie — en zeker niet een eiland-provincie Sumatra zooals die uit de stukken naar voren treedt, — zich **niet** tot publieke werken kan en zal beperken.

Maar hoe moet het dan met instellingen als de cultuurraad, waarvan het practisch nut wel kan worden bewezen geacht; en hoe zal het moeten gaan met de regeling van die eiland-belangen, die boven de eigenlijke Landschapsbelangen zullen blijken uit te gaan, en met de verzorging van de taak welke de Regeering contractueel aan de Landschappen heeft ontnomen? Het antwoord hierop is: men zal door wijziging van de Indische Staatsregeling hier moeten komen tot een eigen figuur. Een instelling als die van den Cultuurraad zal wettelijke basis moeten vinden door in ons Staatsrecht op te nemen de mogelijkheid van de instelling van publiekrechtelijke lichamen, welker — uitsluitende taak is de verzorging van bepaald toegewezen belangen, onverschillig of die belangen rechtstreeks — dan wel zelfbestuurd gebied betreffen; waarbij in het laatste geval de mogelijkheden zich tot de Landsverrichtingen beperken. Evenals de Grondwet in artikel 194 de mogelijkheid opent voor andere publieke lichamen dan in die wet met name genoemd, zal onze Staatsregeling zulks moeten doen. Meerdere vraagstukken zullen zich bij regeling voordoen, die ik hier echter terzijde laat. Een der hoofdzaken is hierbij, dat wij met een speciaal Indische figuur te maken hebben, zoodat de regeling niet naar Hollandsche voorschriften gecopieerd behoort te worden.

En welke weg zal zijn in te slaan bij een staatsrechtelijke organisatie van b.v. Sumatra **als geheel**?

De verzorging van de huishouding van zulk een gewest aan één raad op te dragen, kan alleen geschieden door inperking van de autonomie der Landschappen in dien zin, dat zij in staatsrechtelijken rang ondergeschikt worden aan den provincialen raad; dat zij dus een plaats innemen ten aanzien van het gewest, analoog aan die, door regentschap en gemeente ingenomen ten aanzien der provincie. Daargelaten of dit uitvoerbaar is, — door de Regeering is op den voorgrond gesteld dat de instelling van een raad aan de autonomie der Landschappen niets zal afdoen.

Blijft men dit standpunt innemen, dan staan ter regeling meerdere wegen open. Wijziging der Staatsregeling blijft ook dan onvermijdelijk, en wel wijziging in dien zin, dat de mogelijkheid geschapen wordt, dat de provincie **deel uitmaakt** van het gewest. De éénheid van direct bestuurd gebied en van Landschappen, zooals voor Sumatra gedacht, schijnt toch op geen andere wijze tot stand te brengen dan door hunne samenvatting in een **administratief** gewest. De Gouverneur van dat gewest zal tevens zijn Gouverneur der provincie; de provincie omvat alleen het rechtstreeks bestuurd gebied. In Landschapsgebied zal men, zoo dat wenschelijk is, openbare lichamen ter behartiging van bepaalde openbare belangen kunnen behouden. In andere samenstelling dan van den cultuurraad, zal aan dergelijke lichamen ook de behartiging van de **gemeenschappelijke** belangen der Landschappen kunnen worden opgedragen (zelfbestuursraden). De grondslag hiervoor is

reeds gelegd door artikel 26 der Zelfbestuursregelen 1927, waar de samenwerking van Landschappen is voorzien. De instelling van een Zelfbestuursraad als publiek orgaan zal echter door den wetgever moeten geschieden; de tegenwoordige regeling is gegeven door den Gouverneur-Generaal, die daarbij ook de samenstelling en bepaling van den werkring van den raad ter hand nam.

Hoe op de meest practische wijze de samenwerking zal kunnen tot stand gebracht worden tusschen provincie en Landschappen ter behartiging van gewestelijke belangen, valt moeilijk te voorzeggen. Boven den provincialen raad een gewestelijke raad te stellen, waarin afgevaardigden van provincie en van Landschappen elkaar zullen ontmoeten, lijkt geen aanbeveling te verdienen. Het aantal gesubordineerde openbare colleges zal toch tot het uiterst noodige moeten beperkt worden, wil practische bestuursvoering mogelijk blijven. Eenvoudiger komt daarom een oplossing voor, waarbij met gebruikmaking van artikel 120 der Indische Staatsregeling — voor dit doel voor zoover nodig gewijzigd — den Gouverneur bij zijn bestuur over het gewest een adviseerende raad wordt ter zijde gesteld, in welken raad dan zoowel provincie als Landschappen zullen vertegenwoordigd zijn. Aan dezen raad (Gewestelijke Bestuursraad) zal o. m. de taak kunnen toevallen om aan provincie en Landschappen de noodige gelijke regelingen aan te bevelen of den vorm van samenwerking aan te geven. Een centrale regelende raad met autonome bevoegdheden is, waar zelfbestuurde gebieden in het gewest begrepen zijn, zonder aan den status der Landschappen te tornen, **niet bestaanbaar**.

Of het geen aanbeveling verdient in een gewest Sumatra er toe over te gaan meerdere Landschappen „van hun te wijde Landschapspak te ontdoen” (prof. Logemann „Direct gebied met zelfbestuur”, Indisch Tydschrift van het Recht 1932 Afl. 7) teneinde daar de nieuwe staatkundige organisatie te vereenvoudigen, moge overwogen worden.

Of zulk een operatie in de practijk eenvoudig zal blijken te zijn, kan worden betwijfeld.

De baatbelasting en haar verband met andere regelingen in de stadsgemeente Meester-Cornelis.

De wensch om den aanleg van wegen te stimuleeren ten einde niet steeds verplicht te zijn bouwaanvragen te moeten afwijzen wegens het ontbreken van volledig aangelegde wegen, waaraan behoudens dispensatie ingevolge het bepaalde in de bouwverordening alleen mag worden gebouwd, gaf in Meester-Cornelis den stoot tot het vaststellen van de Baatbelastingverordening, zoo vernemen wij uit het betrekkelijk Gemeentebled van 1925. In de Nederlandsche Gemeentewet werd in 1920 een nieuw artikel 242d opgenomen, waarin de mogelijkheid voor de gemeenten werd geopend wegens gebouwde of ongebouwde eigendommen gelegen in bepaalde gedeelten der gemeente gedurende een periode van ten hoogste 30 jaren een jaarlijksche belasting te heffen naar grondslagen, volgens

welke een billijke bijdrage gevorderd wordt in de kosten van door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand gebrachte werken, waardoor deze eigendommen zijn gebaat. Toepassing van een dergelijke regeling werd in Nederlandsch-Indië ook mogelijk geacht.

Het in de Meestersche verordening neergelegd beginsel komt dan ook ongeveer overeen met dat in aangehaald wetsartikel opgenomen. Artikel 1 der verordening luidt toch:

„(1) Onder den naam van „baatbelasting” wordt een belasting geheven als billijke bijdrage in de kosten, van die, door of vanwege de gemeente tot stand gebrachte, nieuwe of vernieuwde wegen met daartoe behorende werken, welke daartoe door den gemeenteraad worden aangewezen.

(2) De belasting wordt geheven wegens de gronden (al dan niet bebouwd), welke aan of in de nabijheid van de in het eerste lid bedoelde werken zijn gelegen, voor en tot zoover zij naar het oordeel van den gemeenteraad door de totstandkoming daarvan zijn gebaat.”

Bij de behandeling van dit artikel werd niet ontveinsd de moeilijkheid om bij de aanwijzing der gronden te bepalen hoever de baat geacht moest worden zich uit te strekken. Als voorbeeld werd o.a. aangehaald het geval van bouw van een brug of het doorbreken van een weg, welke in een achterbuurt gelegen gebouwen of terreinen aangrenzend maakt aan een der hoofdwegen. Men meende echter de beoordeeling aan den raad te kunnen overlaten.

Bij het bepalen wie als belastingplichtigen moesten worden aangemerkt, werden aangewezen zij, die het genot hebben van de belastbare gronden krachtens recht van eigendom of medeigendom dan wel krachtens eenig ander zakelijk recht, waarbij nog enkele aanduidingen werden gegeven, wie bij recht van opstalperceelen, oesaha (erfpacht op particuliere landen) perceelen, of erfelijk individueele bezitsrechtsperceelen als de belastingplichtigen moeten worden aangemerkt.

De belasting werd gesteld op een zoodanig gedeelte van het bedrag van de kosten van het tot stand gebrachte werk, als voor ieder bijzonder geval door den raad zou worden bepaald, waarbij het maximum der heffing op 5/6 deel van die kosten werd gesteld. Hierbij had de raad in het oog te houden, dat de belasting een billijke bijdrage in die kosten niet te boven ging.

De onderwerpelijke verordening werd in Mei 1928 afgekondigd.

De toepassing der baatbelasting bepaalde zich te Meester-Cornelis nog slechts tot enkele gevallen van verbetering van bestaande wegen, waar langs reeds van ouds praktisch volledige bebouwing aanwezig was. Dat de verordening niet meer toepassing vond, terwijl toch de oorspronkelijke bedoeling was wegeaanleg te bevorderen op terreinen waar behoorlijk aangelegde wegen geheel ontbraken, ten einde bouwvergunning te kunnen verleen, heeft zijn oorzaak in den slechten finantieelen toestand der gemeente, die geen kapitaal beschikbaar had om in

belangrijke werken te steken, al zou ook een gedeelte van dit kapitaal in ten hoogste 30 jaren weder in de gemeentekas zijn teruggevloeid.

Interessant is voor deze gemeente het verband tusschen de betrekkelijke bepalingen in de bouwverordening en de baatbelastingverordening en de bij raadsbesluit goedgekeurde wegen- en rooilijnplannen. Dit behoeft allereerst bespreking.

Hoewel de tot 1931 geldende wegen- en rooilijnplannen van enkele theoretisch goede principes blijk gaven, waren deze over het algemeen dusdanig rigoreus in haar aansnijdingen en wijziging der grondbestemmingen en situering der bebouwingen, dat het voor ter zake praktisch ingewijden duidelijk was, dat van een normale, rustige, ongestoorde stadsontwikkeling een sprake kon zijn.

De opzet was overigens zeer kostbaar en oneconomisch door o.a. uitsluitende projectie van rijwegen ook daar, waar b.v. in kampongs op maatschappelijke overwegingen binnen afzienbaren tijd geen rijwegen gewenscht waren.

Melden wij verder, dat er praktisch een bouwverbod bestond voor alle sawahgronden en dat in het ressort dezer gemeente het groot-grondbezit overwegend is, terwijl de grondeigenaren zich allen beijveren in het weren en verdrijven der kampongbevolking van hunne landen, daarbij trouw en krachtig gesteund door de wegen- en rooilijnplannen, welke praktisch geen rekening hielden met de bestaande erfindeelingen, noch bebouwingen, dan wel Inheemsche bouwgebruiken, dan zal het U duidelijk zijn, dat de consequenties van de omschreven wegen- en rooilijnplannen n.l. legio afwijzingen van bouwaanvragen met daaruit voortvloeiende perkara's en stilstand der stadsuitbreiding, in verschillende instanties tot nadenken stemden.

Het gemeentebestuur, vasthoudend aan de wegenplannen, wenschte forceering der eenmaal vastgestelde (onjuiste) plannen van stadsuitbreiding en zag in een baatbelastingverordening het middel.

De gemeenteraad, aanvoelende dat hiermede voorhands het euvel der vele bouwafwijzingen niet van de baan zou zijn, streefde mede naar een „soepele” toepassing der bouwverordening.

De Regeering, gedrongen door de vele klachten, welke tot Haar kwamen, eischte een wijziging der bouwverordening in dien zin, dat „zoo een aanvraag tot nieuwbouw aan een reeds vóór de invoering der gemeente bestaande kampongweg werd gedaan, een technische commissie uit den Raad deze aanvraag zou onderzoeken en nagaan of de weg wellicht voor goedkeuring door de gemeente in aanmerking zou komen.”

Opgemerkt zij, dat de forceering der uitvoering van wegeaanleg volgens het geschetste kostbare plan strandde op gebrek aan middelen. Daarbij valt te vermelden, dat niet bekend is, of al dan niet in overweging is geweest voor dit doel te leenen.

Een „soepele” toepassing van een verordening, hoe goed ook bedoeld, moet zonder meer worden afgekeurd, omdat dit leidt tot willekeur.

De opdracht van de Regeering op te vatten als een

aanbeveling tot zooveel mogelijk behoud van de bestaande kampongpaden in de wegenplannen is in theoretisch beginsel ontwijfelbaar juist. In de praktijk is echter deze opdracht, gezien de plaatselijke omstandigheden te Meester-Cornelis, niet voor uitvoering vatbaar. Immers de particuliere landen, waaruit Meester-Cornelis grootendeels bestaat, zijn overwegend geheel opgedeeld in niet gesloten erven zonder uitsparing van paden en wegen, terwijl het de gewoonte is dat men zich op willekeurige geheel onstelselmatige wijze voortbeweegt over elkanders erven, waarbij van de aanwezigheid van paden in den zin zooals dit door de Regeering moet zijn bedoeld, n.l. langs de erfgronden, behoudens uitzonderingen, geen sprake is.

Vervolgens werd reeds medegedeeld, dat de geprojecteerde wegen geen verband hielden met bestaande erfindeelingen, zoodat bijkans alle erven ieder afzonderlijk zoodanig werden aangesneden, dat deze onbebouwbaar werden, dan wel niet aan een geprojecteerden weg kwamen te liggen, terwijl de rechthebbenden niet tot ruilverkaveling te bewegen waren. Indien het Gemeentebestuur op den ingeslagen weg zou zijn voortgegaan, zou de door de Regeering bevolen verordeningswijziging dat niet hebben belet, hoogstens zou deze de moeilijkheden hebben gestimuleerd.

Deze onomwonden vermelding van de geschiedenis van het ontstaan der baatbelastingverordening in de stadsgemeente Meester-Cornelis, waarbij zonder voorbehoud zij medegedeeld, dat men met alle getroffen zorgen wel oprecht goede bedoelingen vermeende te beoogen, zij een aanwijzing hiervoor, dat de verzorging van de betrekkelijke bij uitstek sociaal stedenbouwkundige zaken ook voor autoriteiten op het gebied van agrarische en belastingwetgeving moeilijkheden kunnen opleveren. Deze autoriteiten dienen zich ter zake ondergeschikt te stellen aan hen, bij wie het praktische sociaal stedenbouwkundig inzicht en de plaatselijke kennis moeten worden aanwezig geacht. Dan alleen zal voorkomen kunnen worden, dat een baatbelastingverordening, ook al is deze goedgekeurd door de Regeering, zal dienen om de uitvoering van foutieve wegenplannen te forceeren, dan wel onjuiste bepalingen in de bouwverordening te handhaven. Immers voor iedere nog onvolgroeide stad is primair de waarborg voor een rustige stadsontwikkeling en uit het bovenvermelde moge blijken, dat daarvan de grondslag ligt in het wegenplan, waaraan zich dan ook al het overige op logische wijze dienstbaar dient te stellen.

Verder is het onjuist voor stadsuitbreiding uitsluitend gelegenheid te bieden op gemeentelijk grondbezit door uitsluitende verzorging van de wegen aldaar en daarheen leidend, en volkomen afkeurenswaardig is de opstelling van een wegenplan, waarbij aan gemeentegronden grenzende particuliere landen het voordeel van wegaanleg op de gemeentelijke gronden kunstmatig wordt onthouden, een en ander uit concurrentie-vrees en zucht tot behoud van het grondverkoop-monopolie met ter zijde stelling van belangen van verdere strekking.

Het is nu eenmaal niet mogelijk, dat de gemeente beschikt over alle gronden in haar ressort waarvan in

bepaalde perioden der stadsuitbreiding bebouwing gewenscht is ten einde de ontwikkeling harmonisch te doen zijn, terwijl het voorbij gaan van grondcomplexen uit economische, hygienische en aesthetische overwegingen geen aanbeveling verdient.

Ook is het niet juist de voorwaarden voor stadsontwikkeling op particuliere en gemeentelijke gronden verschillend te doen zijn in dien zin, dat de door de gronden te dragen lasten niet gelijk en gelijksoortig zijn.

Met de wetenschap dat voor gemeentegrond-exploitatie alle normale kosten van stadsaanleg worden gebracht ten laste van de baathebbende gronden en dat voor dezen aanleg door de gemeente ten laste van het bedrijf op billijke voorwaarden kan worden geleend, verder zonder meer aannemende, dat dit stelsel juist is, dan moet voor wegeaanleg op particuliere gronden een overeenkomstig stelsel worden aanbevolen, zoowel voor geheel nieuwen aanleg als voor verbetering van bestaande wegen, in welk geval er echter geen sprake kan zijn van toepassing der baatbelastingverordening, zooals deze thans te Meester-Cornelis luidt.

Komen we thans terug op de Meestersche baatbelastingverordening, dan merken wij daarin op de bepaling, dat door de baathebbende gronden maximaal vijf zesde deel der totaal aanlegkosten zal worden gedragen. Deze regel is in z'n algemeenheid niet in overeenstemming met de voorwaarden van aanleg op gemeentelijke gronden en voldoet dan ook niet aan het aangenomen principe dat de **volledige** kosten van normale aanleg dient te worden gedragen door de baathebbende gronden.

Opgemerkt zij echter, dat de verordening de gemeente het recht geeft om buiten den wil van de grond- en huizeigenaren werken te doen uitvoeren en de daaraan verbonden kosten in den vorm van baatheffing te verhalen.

Is nu het te verhalen gedeelte van de aanlegkosten gesteld op minder dan 100⁰/₀ dan zal de toepassing der baatbelastingverordening zich bepalen tot die gevallen, waarbij de betrokken particulieren weigerachtig zijn bepaalde werken tot stand te doen brengen, terwijl toch het algemeen belang zulks vordert. Door de overheid zal dus in voorkomende gevallen dienen te worden overwogen of met het beoogde werk ook eenig specifiek algemeen belang wordt behartigd, dat niet in de baatheffing dient te worden verrekend.

Op alle andere werken van stadsaanleg dient deze verordening, althans in den bestaanden vorm, niet te worden toegepast, waarbij wij aanteekenen, dat deze meening wel in strijd is met de bij de indiening der betrekkelijke verordening gegeven toelichting, waaraan de destijds bestaande eerder geschetste omstandigheden niet vreemd zullen zijn geweest.

Voor stadsaanleg, waarvan de kosten voor 100⁰/₀ dienen te worden gedragen door de baathebbende gronden, dient een regeling te worden vastgesteld, waarbij de overheid desgewenscht de kapitaalsverstrekking kan regelen op overeenkomstige wijze als dit voor haar grondbedrijf wordt gesteld. Het behoeft geen betoog, dat hierbij voor de noodige borgstelling dient te worden gezorgd. Bepalingen,

welke dezen aanleg mogelijk maken buiten den wil der grond- en huizenbezitters acht ik hierbij niet noodig. Immers, indien uit overwegingen van algemeen belang een dergelijke dwang noodzakelijk is, is de bestaande baatbelastingverordening dienstig.

In bijzondere gevallen, wanneer van het onbenut laten van gronden de gemeenschap schade lijdt, kan een terreinenbelasting, als b. v. de Semarangse, een nuttige prikkel zijn tot exploitatie.

Andere regelingen dan de reeds genoemde baatbelastingverordening bestaan in Meester-Cornelis nog niet, terwijl de ervaring met de baatheffing onvoldoende is om deze aan een vruchtdragende bespreking te onderwerpen.

Slechts zij opgemerkt, dat het bepaalde in artikel 2, van deze verordening, bepaald onvoldoende is. Dit artikel luidt:

Artikel 2.

- (1) Belastingplichtig zijn zij, die het genot hebben van de belastbare gronden (al of niet bebouwd) krachtens recht van eigendom of mede-eigendom, dan wel krachtens eenig ander zakelijk recht, met dien verstande, dat voor recht van opstalperceelen de opstalhouder, voor oesahaperceelen op particuliere landerijen de landeigenaar en voor erfelijk persoonlijk bezitsrechtgronden de houder van dit recht belastingplichtig is.
- (2) Onder genoëbbenden van de in het 1e lid bedoelde gronden worden aangemerkt:
 - a. voor de gronden in eigendom, erfpacht of recht van opstal bezeten, zij, die in de openbare registers als zoodanig worden aangewezen, dan wel als beheerder van die gronden optreden,
 - b. voor de gronden in erfelijk persoonlijk bezitsrecht bezeten, zij, die in de kohieren der Inlandsche verponding als zoodanig zijn aangegeven.

Er doen zich toch menigvuldig gevallen voor, dat door de eigenaren van grond deze aan derden zonder zakelijken titel in gebruik zijn gegeven tegen lage vergoedingen welke overeenstemmen met de waarde der gronden der verband houdend met de ligging, hetzij niet aan wegen, hetzij slechts aan onverharde paden, terwijl de grondeigenaren geen vrijheid hebben de grondpacht of huur te verhoogen, dan wel de pacht of huur te beëindigen, zoodat het niet juist moet worden geacht deze eigenaren als baatbelastingplichtigen aan te wijzen.

Ter zake worde verwezen naar het bepaalde in Staatsblad Na. 287 van 1918.

Ongeveer hetzelfde geldt voor de eigenaren van particuliere landerijen, indien de te ontvangen erfpachtscanon ingevolge de op hunne landen erkende gebruiken, welke niet kunnen worden gewijzigd, onvoldoende worden geacht om deze grondeigenaren in de baatheffing te betrekken.

Als een lacune in deze verordening moet verder worden gewezen op het gemis van een nadere regeling, waarbij de ingevolge noodzakelijke bouw-afwijzingen ten koste gelegde gelden voor afkoop en schadevergoedingen, plaats hebbende gedurende meerdere jaren voorafgaande aan den aanleg,

in den vorm van een baatheffing worden verhaald.

Volledigheidshalve zij vermeld, dat bij besluit van den Raad van 28 Augustus 1928 werd voorgesteld een wijziging der baatbelastingverordening.

In de verordening wordt gesproken over „door of vanwege de gemeente tot stand gebrachte nieuwe of vernieuwde wegen met daartoe behoorende werken, welke daartoe door den gemeenteraad worden aangewezen“. Een nadere aanduiding van het begrip „weg“ en „daartoe behoorende werken“ ontbreekt in de verordening, zoodat bij de toepassing er van in bepaalde gevallen geschillen rezen. Hierom werd voorgesteld de woorden „nieuw of vernieuwde wegen met daartoe behoorende werken“ te vervangen door „openbare werken“. Deze voorgestelde wijziging streeft inderdaad het beoogde doel voorbij, zoodat dan ook door de Regeering afwijzend op het voorstel werd beschikt onder motiveering:

„Aanleg, herstelling en vernieuwing van openbare werken behoren naar 's Landsvoogds oordeel tot de taak van iedere autonome gemeenschap, dus ook van die van de Gemeente Meester-Cornelis. Deze taak wordt uitgeoefend in het algemeen belang, ten bate van de gemeenschap. De gemeenschap, in casu de stadsgemeente, behoort, al dan niet met behulp van het Land, in de eerste plaats de kosten daarvan te dragen en het gaat naar het inzien van de Regeering niet aan, deze grootendeels af te wentelen op enkele grondeigenaren.

Trekken we thans uit het bovenstaande een conclusie in algemeenen zin:

- 1e: Van de kosten van stadsaanleg, waarbij naast het primair belang der bouwgronden ook specifiek andere algemeene belangen worden behartigd b.v. het doorgaandverkeer, wordt het voor de bouwgronden baathebbende gedeelte in den vorm van een baatheffing daarop verhaald. Deze baatheffing dient dwingende bepalingen voor uitvoering der werken in te houden, naast een vermelding van het maximaal percentage der totaal kosten van aanleg, dat in de baatheffing kan worden betrokken.
- 2e: Ten behoeve van stadsaanleg beoogende het beschikbaar krijgen van bouwgronden, waarop niet van toepassing is het vermelde onder 1, is het gewenscht door de overheid het voor den aanleg beschikbaar kapitaal te doen fourneeren, op soortgelijke wijze als door de overheid voor haar grondbedrijf wordt tewerk gedaan.

Ir., A. L. H. R. GERLA
G. van ZON.

Meester-Cornelis, April 1933.

DECENTRALIANA.

Opheffing kleine stadsgemeenten. De stadsgemeenteraad van Modjokerto nam in zijn vergadering van 12 dezer de volgende motie aan.

DE STADSGEMEENTERAAD VAN MODJOKERTO
bijeën in voltallige zitting op den 12en Mei 1933;

Uit de dagbladen vernomen hebbende dat het voornemen bestaat om tot opheffing van een aantal kleine Stadsgemeenten over te gaan;

Overwegende:

- a. dat de Stadsgemeenten, welke immers zijn zuiver Westersche enclaves in een overigens niet volkomen Westersche samenleving, ook specifiek Westersche belangen hebben te behartigen, welke door geen ander lichaam op de wijze kunnen worden behartigd als door den Stadsgemeenteraad geschiedt;
- b. dat de kleine Stadsgemeenten steeds getoond hebben volkomen voor hun taak berekend te zijn, althans dat nimmer het tegendeel is gebleken;
- c. dat, afgezien van het feit of de opheffing van de kleine Stadsgemeenten inderdaad een bezuiniging zal beteekenen, toch stellig een zekere bevolkingsgroep door eventueele opheffing weer ernstig in haar belangen zal worden getroffen, hetgeen uiterst ongewenscht is te achten;
- d. dat door de Stadsgemeente Modjokerto op goede gronden kan worden aangetoond, dat de opheffing van de kleine Stadsgemeenten in feite niet op een bezuiniging zal neerkomen.

BESLUIT.

Er bij de Regeering met de meeste klem op aan te dringen aan het voornemen tot opheffing der kleine Stadsgemeenten geen uitvoering te geven.

Verzoekt den Wnd. Burgemeester van Modjokerto deze motie kennis te brengen aan Z. E. den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië, den Adviseur voor de Decentralisatie, het College van Gedeputeerden van Oost-Java en aan de Stadsgemeenten en Gemeenten in Ned. Indië.

Noodigt te Stadsgemeenten en Gemeenten in Ned. Indië uit aan deze motie haar adhaesie te willen betuigen.

ADMINISTRATIEVE JURISPRUDENTIE.

36. B. G. S. 18 Maart 1933 No. 822/A.

*Wegenbelasting stadsgemeente Madioen.
Belastingverordeningen, welke andere dan fiscale belangen nastreven, zijn ontoelaatbaar.*

Aan nieuwe wegenbelastingen op het buitengewoon vrachtvervoer kan de Regeering Haar goedkeuring niet verleen.

Door den stadsgemeenteraad van Madioen werd den 9den September 1932 een verordening vastgesteld op de heffing en invordering van een belasting op het buitengewoon vervoer door, vanwege of ten behoeve van autonome gebiedsdeelen over de wegen, in beheer bij de stadsgemeente Madioen. Zooals reeds de titel der verordening aangeeft, lag het in de bedoeling van den stadsgemeenteraad de belasting alleen te heffen van autonome gemeenschappen, en wel van die, welke het buitengewoon vrachtvervoer van of ten behoeve van de stadsgemeente

Madioen in een gelijksoortige belasting betrekken. Krachtens artikel 3 van de verordening werden van de belasting vrijgesteld de autonome gemeenschappen, die van de stadsgemeente Madioen niet een gelijksoortige belasting heffen. De belasting zou niet worden geheven van particuliere personen.

Aanleiding tot de vaststelling van deze belasting was de omstandigheid, dat de stadsgemeente Madioen was aangeslagen in de wegenbelasting van de provincie Oost-Java wegens het buitengewoon vervoer van voor die gemeente bestemde materialen over de provinciale wegen.

Bij hooger aangehaald Regeeringsschrijven nu werd den stadsgemeenteraad meegedeeld, dat de Regeering tegen de verordening principiele bezwaren had.

In de eerste plaats achtte de Regeering de belasting onaanvaardbaar, wijl zij bedoeld was als een repressaillemaatregel tegen de provincie en de heffing derhalve niet in de eerste plaats een door de financiële positie der gemeente geboden versterking der eigen geldmiddelen op het oog had. Door de Regeering is meermalen beslist, dat belastingverordeningen, welke andere dan fiscale belangen nastreven, niet voor goedkeuring in aanmerking komen.

Voorts wees de Regeering er op dat door de inwerkingtreding van de Motorvoertuigenbelastingordonnantie Java en Madoera—1933 alle provinciale en gemeentelijke verordeningen op de heffing van belasting op het motorverkeer, die tot heffing van belasting op het buitengewoon vervoer met vrachtauto's inbegrepen, gerekend vanaf 1 Januari 1933 zijn vervallen, zoodat de onderwerpelijke verordeningen, voor zoover zij de belasting ook van de motorische voertuigen heft, ontoelaatbaar is.

In de derde plaats vestigde de Regeering er de aandacht op, dat Zij, zooals ook bij de behandeling van even gemelde ordonnantie aan den Volksraad werd medegedeeld, in beginsel heeft beslist de locale belastingen op het buitengewoon vrachtvervoer te doen verdwijnen, daar zij in de praktijk niet voldoen en bij hare toepassing tot moeilijkheden aanleiding geven. Aangezien het echter niet doenlijk is te trachten hieromtrent op korten termijn tot een bevredigende oplossing te geraken, heeft de Regeering het standpunt ingenomen, dat **bestaande** wegenbelastingen, voorzover die worden geheven van het tjikar- en grobakvervoer voorloopig kunnen worden bestendigd. Aan de invoering van **nieuwe** wegenbelastingen op het buitengewoon vrachtvervoer kan de Regeering hare goedkeuring echter niet meer verleen, zoodat ook uit dien hoofde de onderwerpelijke verordening principiele bezwaren ontmoette.

De Regeering deelde voorts nog mede, dat naar aanleiding van een door den Volksraad aangenomen motie-Fournier c.s. (Bijl. Hand. Volksraad-Zittingsjaar 1932/1933—Ond. 131 stuk 15), waarbij de Regeering werd uitgenoodigd het noodige te verrichten om de in de provincie Oost-Java bestaande wegenbelasting in te trekken en deze provincies een billijke compensatie toe te kennen als vergoeding voor de daardoor ontstane derving van inkomsten, met de provincie Oost-Java overleg is

geopend omtrent de intrekking dier belasting.

37. Besluit 28 December 1932 No. 32.

Vermindering van salarissen. Hooren van de betrokken ambtenaren. Terugwerkende kracht.

De regentschapsraad van Buitenzorg stelde in zijn vergadering van 31 October 1931 een verordening vast, getiteld „Verordening regelende verlaging van wedden en andere inkomsten van het personeel in dienst van het Regentschap Buitenzorg“, aan welke verordening terugwerkende kracht werd verleend tot 1 November van dat jaar.

Het College van Gedeputeerden van de Provincie West-Java onthield zijn goedkeuring aan de verordening op de volgende gronden. In de eerste plaats, omdat niet bleek, dat de regentschapsambtenaren terzake waren gehoord overeenkomstig het bepaalde bij de Ambtenaren-verordening Regentschap Buitenzorg (Provinciaal Blad West-Java 1929 No. 6) juncto artikel 181 der Ambtenaren-verordening Provincie West-Java (Provinciaal Blad 1927, Bijvoegsel 1). Voorts omdat aan de verordening een ongeoorloofde terugwerkende kracht was verleend, waardoor inbreuk zou worden gemaakt op het door de betrokken ambtenaren ten tijde van de inwerkingtreding der verordening verkregen recht op onverminderde bezoldiging voor den op dat tijdstip reeds verrichten dienst.

De regentschapsraad ging van de weigering van de goedkeuring in beroep, waarop de Regeering met tenietdoening van de beslissing van het College van Gedeputeerden Hare goedkeuring aan de verordening verleende.

De Regeering overwoog hierbij als volgt:

„dat wat het eerstgenoemd bezwaar (van Gedeputeerden) betreft, ingevolge het bepaalde bij artikel 1 van de Ambtenaren-verordening Regentschap Buitenzorg juncto artikel 181 van de Ambtenaren-verordening Provincie West-Java voor het vaststellen van een verordening, houdende wijziging van de bezoldiging van de regentschapsambtenaren, deze ambtenaren op een door het college van gecommiteerden bepaalde wijze moeten zijn gehoord;

dat aan dit voorschrift door het college van gecommiteerden geen uitvoering is gegeven bij wijze van een algemeene regeling;

dat echter is komen vast te staan, dat de regentschapsraad van Buitenzorg tot vaststelling van de onderhavige verordening niet is overgegaan dan nadat gebleken was, dat bij de betrokken ambtenaren tegen de voorgenomen korting op hun bezoldiging geen bezwaren bestonden;

dat hiermede aan de bedoeling van evenbedoelde voorschriften voor het onderhavige geval op voldoende wijze uiting is gegeven;

dat wat het tweede genoemde bezwaar betreft, er onder deze omstandigheden van aantasting van een verkregen recht op onverminderde bezoldiging niet kan worden gesproken;

dat overigens de in de verordening geregelde salariskorting met ingang van 1 November 1931 is ingevoerd, terwijl de vaststelling der verordening tevoren, te weten op 31 October 1931, plaats vond.”

38. B. G. S. 15 April 1933 No. 1114/C.

Een tijdelijke korting op de salarissen van stadsgemeente-secretarissen is een wijziging van de regeling van hun bezoldiging als bedoeld in artikel 38, lid 3. S. G. O., waartoe alleen het college van Gedeputeerden bevoegd is.

Naar aanleiding van een daaromtrent gestelde vraag deelde de Regeering bij hooger aangehaald schrijven mede, dat zij van oordeel is, dat het toepassen van tijdelijke kortingen op de salarissen van stadsgemeente-secretarissen moet worden aangemerkt als een wijziging in de **regeling** van hun bezoldiging als bedoeld in artikel 38, lid 3 der Stadsgemeente-ordonnantie, tot welke wijziging derhalve alleen het college van Gedeputeerden, onder goedkeuring van den Gouverneur-Generaal, bevoegd moet worden geacht.

Tevens vestigde de Regeering er de aandacht op, dat uit het besluit zelf dient te blijken, dat de maatregel van tijdelijken aard is, zoodat daarvan niet alleen in de considerans doch ook in het dictum van het besluit melding behoort te worden gemaakt.

Dr. H. J. LEVELT.

UIT DEN VOLKSRAAD.

Wijziging Regentschapskiesordonnantie.

Den Volksraad werd ter overweging aangeboden het ontwerp eener ordonnantie tot wijziging der Regentschaps-ordonnantie (onderwerp 152).

Aan de toelichtende memorie, welke het ontwerp vergezelt, ontleenen we navolgende.

Ingevolge artikel 6 lid 1 der Regentschapskiesordonnantie moeten de kiesmannen voor de verkiezing van de leden der regentschapsraden in de maand Mei worden aangewezen, terwijl bij artikel 12 lid 1 van genoemde ordonnantie de tijd der periodieke verkiezing van de leden van bedoelde colleges is gesteld op den derden Dinsdag van de maand Juli.

In de practijk blijken de bij evenaangehaalde artikelen bepaalde termijnen tot moeilijkheden aanleiding te geven.

Voor de vermenigvuldiging van de ingediende candidatenlijsten is, waar zulks in den regel met de hand geschiedt, ongeveer een week noodig, zoodat de toezending dier lijsten aan de kiesmannen, zooals voorgeschreven in artikel 16 lid 2 der Regentschapskiesordonnantie, als regel niet vroeger kan geschieden dan in de eerste week van Augustus.

Tusschen den dag, waarop deze candidatenlijsten zijn verzonden en den dag der stemming moeten ingevolge artikel 19 lid 2 van meergenoemde kiesordonnantie ten minste vier weken verlopen, zoodat de stemming derhalve op zijn vroegst kan plaats hebben na de eerste week van September.

Nadat het stemkanroor den uitslag van de stemming

heeft vastgesteld, hebben degenen, die verkozen zijn verklaard, krachtens artikel 11 der Regentschapsordonnantie twee weken den tijd om aan den Regent kennis te geven, of zij de verkiezing al dan niet aannemen. Indien een verkozene met deze kennisgeving wacht tot den laatsten dag van evenbedoelden termijn en dan mededeelt, dat hij de verkiezing niet aanneemt, of indien hij dien termijn zonder kennisgeving laat voorbij gaan, zoodat hij geacht moet worden de verkiezing niet aan te nemen, zal door het stemkantoor, krachtens artikel 39 lid 2 der Regentschapskiesordonnantie, binnen acht dagen nadat hiervan bericht is ontvangen van den Regent, de persoon worden aangewezen, die voor de opengevallen plaats is verkozen. Ook deze persoon heeft dan weer twee weken bedenktijd.

In gevallen als bovenvermeld kan het derhalve gebeuren, dat op den dertigsten September—den dag waarop de zittende raad aftreedt—nog niet alle door verkiezing aan te wijzen zetels in den nieuwen raad zijn vervuld.

Waar voorts de benoemingen voor de regentschapsraden uit den aard der zaak eerst kunnen geschieden na den uitslag van de verkiezingen, blijft hiervoor bij de bestaande termijnenregeling al zeer weinig tijd beschikbaar.

Een en ander levert niet alleen bezwaren op voor de samenstelling van den regentschapsraad zelf, doch ook voor de verkiezing van de leden van den provincialen raad. Immers, ingevolge artikel 4 lid 1 der Java Provincie-Kiesordonnantie heeft de candidaatstelling voor het lidmaatschap van den provincialen raad plaats op den door den gouverneur vastgestelden datum, welke op een der eerste dagen van October moet vallen. Het is uiteraard wenschelijk dat op den dag dier candidaatstelling het kiezerscorps voor den provincialen raad, waartoe de leden van de regentschapsraden behooren, voltallig is. Bij den boven geschetsten gang van zaken zal zulks echter niet altijd het geval kunnen zijn, terwijl bij de geldende termijnen van de regentschapskiesordonnantie in ieder geval de benoemingen overhaast moeten geschieden.

In verband met het vorenstaande moet het wenschelijk worden geacht de in de artikelen 6 lid 1 en 12 lid 1 der Regentschapskiesordonnantie bepaalde termijnen met één maand te vervroegen. Deze verschuiving leidt dan van zelf tot vervroeging van de overige hierboven tersprake gebrachte data.

Voor het jaar 1933 kan thans echter het tijdvak, waarin de aanwijzing van de kiesmannen dient te geschieden, hetwelk in artikel 6 lid 1 der Regentschapskiesordonnantie is gesteld in de maand Mei, niet meer worden vervroegd tot de maand April. Voor de in dit jaar te houden verkiezingen voor de regentschapsraden in West- en Midden-Java zal de tijd voor de aanwijzing van de kiesmannen daarom dienen te blijven gesteld op de maand Mei, en kan alleen de dag der periodieke verkiezing worden vervroegd tot den derden Dinsdag van de maand Juni.

Overwegende bezwaren levert dit niet op, aangezien het vervroegen van den voor het aanwijzen der kiesmannen gestelden tijd in artikel 6 der Regentschapsordonnantie in verband en samenhang met de verandering der overige hiervoren genoemde data in het algemeen wel gewenscht

is, doch niet zoo dringend karakter draagt als het verzetten van den in artikel 12 lid 1 bedoelden datum op een vroeger tijdstip. Voor dit jaar zal dus de kortere tijd, welke beschikbaar blijft voor de procedure van de aanwijzing der kiesmannen geen bijzondere moeilijkheden opleveren.

MALEISCH GEDEELTE.

Persatoean hal Controle dan personeels-voorzieningbureau.

Kadoea hal jang terseboet dalam kepala karangan ini soedah beberapa kali dibitjarakan dalam madjallah ini, jaitoe pada tahoen jang telah laloe dan tahoen ini djoega. Akan tetapi roepanja samoewanja pembijtaraän itoe beloem dapat pemandangan jang tetap, jaitoe pemandangan jang sekiranya mendjadi satoe, hingga dabat mengadakan eindconclusie jang mendjadikan besluit mana jang haroes kita djalankan atau kita lakoekan.

Hal controlebureau, jaitoe hal inspecties dari financieele aangelegenheden dari hal adanja regentschapskassen, banjak jang menjetoedjoei mengadakan centraalkantoor goenanja inspectie itoe, bagitoe djoega ada jang menerangkan kabهران², jang satoe menerangkan menaroe kabهران merasa terlaloe berat membajar contributie berhoeboeng dengan ketijlnja kas, jang lainnja menaroe kabهران, disebabkan soedah ada jang telah dipertjajai mengontrol kas regentschapnja dengan bijaja jang samoerah-moerahnja. Kabهران itoe tentoenja soedah ditilik dari adanja masing² regentschap, hingga dipandang djoega sabagai kabهران jang sjah atau haroes dipertjajai.

Hal personeelsvoorzieningbureau ada jang menerangkan beberapa kabهران, jang satoe menjatakan akan banjaknja bijaja bureau itoe, jang lain menjatakan saakan-akan mengoerangkan atau menghilangkan kakoewasaän regentschapsraden akan mengangkat pegawainja sendiri.

Kadoeanja itoe saharoes dipandang djoega sabagai katrangan jang sjah, karena saperti penoelis terangkan di atas, soedah ditilik dengan masak², ditilik dari kadaänja regentschapnja masing², jang orang² diloearan tentoe akan mendjadi soekar akan mengatahoei dengan lebih djelas.

Kalau penoelis perhatikan dari loear garis, maskipoen sabagi penoelis katakan terseboet, bahasa samoeawanja kabهران² itoe soedah dianggap sjah dan betoel, akan tetapi kalau penoelis membelokan moekanja ka pakerdjaän Gouvernement, djadi jang toean² pematja tentoenja haroes memandang lebih djelas dan lebih baik dari pakerdjaän regentschappen oemoemnja, djoega selamanja mangadakan centraalkantoor, jaitoe jang perloe diserahi hal inspectie kas dan mengadakan angkatan personeelnja. Oepamanja hal pakerdjaän tjandoe dan garam, hal inspectie diserahkan kapada inspectiekantoornja masing², jaitoe jang laloe mengadakan Inspecteurs dan Controleurs, djadi tiada diserahkan kapada afdeelingschefnja hal pakerdjaän B. B. dalam tempat itoe; karena kalau terpaksa diserahkan kapada afdeeling B. B. tentoenja akan terlaloe berat pakerdjaän B. B. di atas.

Penoelis mengakoe djoega dan djoega mengatahoei, bahasa regentschapsraden itoe autonome gemeenschappen, jang berarti djoega regentschapsraden itoe samoewanja vrij dan anggauta gecommiteerdennja djoega haroes dapat kamerdikaän jang saloewas-loewasnja, hal inspectie regentschapskassen dan mengadakan personeelnja; akan tetapi oleh karena pemandangannja sasoewatoe centraalkantoor itoe haroes lebih loewas dari pemandangannja sasoewatoe regentschapsraden, jang kabiasaännja hanja melihat kaädaännja tiap² regentschappennja djadi tentoenja orang dapat lekas mengira, bahasa centraalkantoren itoe goenanja orang banjak, jaitoe bagai adanja peratoeran kas dan pegawai, misti lebih sampoerna dari tiap² regentschap itoe.

Dalam salah satoe pemandangan hal personeelsvoorzieningkantoor ada djoega, jang mengaloearkan pendapatan, jang oepamanja regentschapsraden, sasodahnja menerima lijsten dari personeelvoorzieningkantoor adanja orang² jang geschikt boewat pakerdjaän jang kebetoealan terboeka, laloe soekar akan dapat memilih orang di loear lijst, jang sekira dipandang lebih geschikt dari orang² jang terseboet dalam lijst itoe, sedangkan regentschapsraden memandang, jang orang² diloewaran itoe ada lebih geschikt dari orang² jang terseboet dalam lijst.

Boewat kabenarannja timbangan ini, penoelis haroes djoega mengakoei, akan tetapi dalam kabenaran itoe masih ada dan sering djoega kedapatan atau terselip barang² jang mengoerangkan benarnja, oepamanja di dalam soewatoe afdeeling ada boekaän pakerdjaän Assistent Wedono, sedangkan afdeelingshoofdja laloe menerima permintaän dari salah saorang particulier, oepamanja bekas Assistent Wedono jang sekiranja terlaloe geschikt boeat pakerdjaän jang terboeka itoe, soedah tentoe sahadjja afdeelingshoofd itoe tiada soeka mengangkat orang particulier jang memadjoekan permintaän terseboet. oleh karena kakoewasaän hal mengangkat boeat pakerdjaän itoe mendjadi tanggoengannja Ambtenaar jang lebih tinggi; bagitoelah selandjoetnja, jang sekiranja sebanding dengan adanja centraalkantoor jang mengadakan personeel regentschappen jang diramalkan itoe, Djadi artinja kalau soedah mendjadi sasoewatoe peratoeran, mitsalnja hal mengadakan personeel, tentoe sahadjja jang mendirikan peratoeran (jang mengadakan personeelsvoorziening), saharoesnja taä'loek kapada peratoeran jang diadakan oleh soewara jang terbanjak.

Soedah tentoe sahadjja penoelis tiada meramalkan soepaja peratoeran ini mengoerangkan atau menghilangkan kakoewasaän regentschapsraden oemoemnja, akan tetapi kalau pakerdjaän itoe dapat diatoer dengan mengadakan centraal tentoenja lebih beres; begitoe djoega penoelis tiada mengatakan, bahasa kapandaiannja atau pemandangannja orang² jang diwadjoekan mengoewasai centraal kantoren itoe ada lebih dari timbangan atau pemandangan regentschapsraden, akan tetapi jang kabiasaän penoelis katahoei samoewa timbangan atau pemandangan jang diadakan oleh regentschapsraden itoe hanja dibandingkan atau aga disetoedjoekan dengan kaädaän² regentschapsraden jang berdekatan, djadi setiadanja lebih sempit dari pemandangan

centraal kantoor jang mengatahoei kaädaännja beberapa regentschapsraden dalam tanah Djawa ini, djadi tempat mengadakan pemandangan itoe lebih loeas. Tambahan poela mistinja centraal kantoor itoe laloe dapat mengira irakan sepatoetnja dibandingkan dengan adanja loewas dan sempitnja regentschappen masing², tambahan poela oepamanja dibandingkan dengan begrootingnja ontvangsten dan uitgaven, sepatoetnja menggoenakan inspectie atau personeel jang bagaimana; jang mistinja kaädaännja tiada dapat disamakan sahadjja, karena tentoenja kaädaännja regentschappen itoe masing² tiada sama. Maskipoen bagitoe hendaknja mitsalnja ramalan hendak mengadakan centraal kantoor inspectie dan personeelsvoorziening itoe dapat disetoedjoei oleh kabanjakan regentschapsraden, tentoenja haroes dikerdjakan jang dengan samoerah-moerahnja dan contributienja tiap² regentschap haroes dibeda-bedakan, minilik besar dan ketjilnja begrooting dan lain²nja; jaitoe dengan maksoed soepaja pakerdjaän centraal kantoor dapat dikerdjakan dengan soeboer dan mendjadi centraal boeat selama-lamanja.

Penoelis menjetoedjoei dengan toelisan toean R. Slamet, jaitoe terseboet dalam madjallah ini afleveringen 6 dan 7, dalam tahoen ini djoega, jang meramalkan hal controle-bureau inspectie dan personeelsvoorziening. Penoelis pertjaja, jang hak²nja personeel bagitoe djoega hal djalannja inspectie regentschapkassen akan lebih sampoerna dari adanja sekarang ini. Dengan ramalan ini soedah tentoe sahadjja penoelis tiada menamakan, jang controle dan personeelsvoorziening jang sekarang ini koerang baik, akan tetapi setiadanja djikalau centraalnja doea hal itoe dapat didjalankan, soedah misti lebih sampoerna. Tambahan lagi saperti jang dikatakan oleh toean R. Slamet, bahasa Locale belangen soedah beberapa tahoen mendjadi satoe organisatie, jang mendjadi pengikatannja daerah² autonoom di daerah ini dan menerima djoega subsidie dari daerah² terseboet, djadi bila centraalkantoren itoe didjadikan satoe di sitoe djoega, soedah bernama barang jang kebetoealan, artinja maskipoen mengaloearkan bijaja lagi, jaitoe jang bergoena boeat mengadakan personeel baharoe, tentoelah hanja sedikit dan misti koerang banjak dari kalau dibandingkan mengadakan speciaal hal pendirian itoe. Sedangkan dalam locale belangen itoe soedah doedoek beberapa orang² jang sekiranja ahli boeat mengadakan centrale-kantoren itoe.

Pada oemoemnja sekarang ini orang² mengharap soepaja tjaranja pakerdjaän jang dilakoekan oleh regentschapsraden dapat didjalankan sabagai pakerdjaän Gouvernement, maskipoen sabagai di atas soedah diakoei bahasa regentschapsraden itoe autonome gemeenschappen, djadi artinja hal controle dan angkatan pegawainja haroes disetoedjoekan dengan tjaranja controle dan angkatan pegawai Gouvernement, karena kalau pakerdjaän itoe dapat selaras dengan pakerdjaän Gouvernement, jaitoe sabagai tjabangnja, tentoenja pakerdjaän itoe bisa lebih beres diatoernja. Akan mengoeatkan nama autonoom itoe saharoesnja regentschapsraden sendiri, jang barangkali kalau penoelis seboetkan anggautanja gecommiteerden mempoenjai kamerdikaän sapenoehnja, biarpoe bagitoe

tjaranja kamerdikaän haroes djoega selaras dengan djal² yang dilaloei oleh lakoenja pakerdjaän Gouvernement, sebab dengan peratoeran bagini soedah tentoe peratoeran regentschappen itoe mendjadi sama, hak pegawainja bisa sama, oepamanja hal positie dan kanaikan gadjinja, bagitoe hal djalannja mengaloewarkan atau menerima oelang; dari peratoeran² yang seperti penoelis ramalkan ini tentoenja, boewahnja pakerdjaän regentschapsraden itoe di mana sahadj² bisa sama dan lezatnja boewah pakerdjaän yang haroes dirasai oleh pendoeoek oemoemnja tentoenja laloe djadi sama; djadi mengoerangkan hal adanja koerang senang atau lebih senang, karena dimana² sama sahadj². Penoelis dapat meramalkan sabagai yang telah penoelis seboetkan di atas, karena kalau peratoeran itoe tiada sama, soedah misti sahadj² pendoeoek oemoemnja di salah satoe regentschap ada yang merasa lebih oentoeng dari lainnja, barangkali sahadj² djoega tiada soenji dari pengiraän yang koerang senang, maskipoen perasaan regentschapsraad masing² soedah diatoer dengan sebaik baiknja, djadi sebab yang paling penting jaitoe karena peratoeran tiada sama. Penoelis djoega mengakoei, bahasa begrootingen regentschapsraden itoe tiada sama, artinja ada yang ketjil ada djoega yang besar, jaitoe melihat kaadaännja sendiri²; akan tetapi kaadaännja yang bagini tiada dapat dikatahoei oleh pendoeoek oemoemnja.

Soepaja toean² pematja dapat lebih djelas dengan apa yang penoelis terangkan di atas, baiklah penoelis mempersilahkan mendengarkan soewara² yang atjap kali terdengar dari pendoeoek oemoemnja atau pemandangannja orang² yang telah mengatahoei djalannja pemerintahan di lain negeri, oepamanja dikatakan yang pemerintahan di negeri A lebih baik dari negeri B, atau pemandangan yang mendjadi sebaliknya, sedangkan semoewa itoe tentoenja telah ditimbang dengan masak² oleh pembesarnja sendiri²; djadi artinja maskipoen peratoeran itoe soedah didjalankan dengan timbangan yang telah masak, asal sahadj² djalannja tiada sama, laloe ada pengiraän ini dan itoe. Demikian itoe dari hal pemandangan toean² hendak mengadakan centraalkantoren hal inspectie dan personeelsvoorziening itoe, maskipoen boeat permoeaän koerang baik sedikit, boeat perasan masing², tentoenja dibelakang mendjadi kabaikan, karena di sana sini sama sahadj²; berlainan sekali dengan bila kaadaän dan peratoerannja tiada sama.

Sebagai koentinja ramalan penoelis ini, moedah moedahan sahadj² toean-toean yang berkewadajiban dalam regentschapsraden soeka memperhatikan ramalan ini dengan tenang, soepaja dapat mengadakan pemandangan yang sampoerna dan djanganlah dengan lekas mengadakan pengiraän, bahasa mengadakan centraal kantor itoe akan saolah-olah menghilangkan kakoewasaän regentschapsraden masing², karena kakoewasaännja laloe diover oleh centraalkantoren, selandjoetnja pandanglah centraalkantoren yang akan diadakan itoe sabagai pembantoenja regentschapsraden, jaitoe hal mengontrol kas dan mengadakan personeel, yang dibelakang kali tentoeah akan sabagai memperbaiki pakerdjaän regentschapsraden. Demikian itoe seroean penoelis toendjang-

lah seroean toean R. Slamet, saperti yang beliau seboetkan dalam madjallah ini aflevering 6, soepaja hal ini dapat dibitjarakan pada waktoenja Decentralisatiecongres yang akan diadakan, dengan pengharapan moedah-moedahan kadoewa hal yang telah beberapa kali mendjadi isinja madjallah Locale Belangen itoe lekas dapat ditarik conclusienja yang penghabisan dan selandjoetnja dapat dipracticikan. Kebenaran sekali boewat regentschapsraden di tanah Djawa Tengah ini pada waktoenja sama membaharoeakan anggautanja masing², djadi saolah-olah menggoenakan kakoewatan yang baharoe.

Moedah-moedahan sahadj².

R. M. N.

Satoe dan lainnja hal dalam Regentschaps-ordonnantie.

(Salinan).

Dalam karangannja toean Tresnā yang berkepala sebagaimana diatas ini (Locale Belangen tanggal 16 Januari 1933) ada doea pendapatan, yang hendak kami bitjarakan di bawah ini.

1. Pertama tentang futsal 58 Reg. Ord., jaitoe salah satoenja futsal yang mengatoer hal pengawasan dari fihak atasnja. Menoeroet t. Tresnā, maka itoe futsal ada berbeda sekali dari futsal² lainnja tentang pengawasan tadi, lantaran disitoe ditentoean tempo paling lama 6 boelan boeat mengesahkan poetoesan Regentschapsraad terseboet dalam itoe futsal; ini ketentoean, kata penoelis, soenggoeh baik sekali oentoek djalannja pengawasan preventief.

Teroesnja toean Tresnā menoelis: „Dalam hal² apa sadja pengawasan oleh madjelis Gedeputeerden, terseboet dalam futsal 58 Reg. Ord. itoe boleh didjalankan? Hanja dalam hal², yang termoeat dalam Ordonnantie, yang terseboet dalam futsal tadi. Ordonnantie mana sepanjang pengetahoean saja, beloem diadakan. Djadi madjelis Gedeputeerden tidak bisa mendjalankan pengawasan preventief menoeroet futsal 58 Reg. Ord.”

Soepaja terang dibawah ini kami seboetkan, bagimana boenjinja futsal itoe:

1. Boleh ditentoean dalam Ordonnantie, bahoea poetoesan² Regentschapsraad tentang hal² yang diterangkan lebih doeloe, tidak bisa didjalankan doeloe, sebeloemnja di sjahkan oleh Toean Besar G. G. atau oleh madjelis gedeputeerden.
2. Dikalau dalam tempo 6 boelan teritoeng dari hari ambilnja poetoesan itoe, oleh Toean Besar G. G. atau madjelis gedeputeerden tidak di ambil poetoesan soeatoe-poen, maka poetoesan terseboet dimoea tadi dianggap soedah mendapat pengesahan dan soedah boleh didjalankan. Asal masih didalamnja tempo 6 boelan tadi, dan dengan poetoesan yang menerangkan sebab-sebabnja, maka Toean Besar G. G. atau madjelis gedeputeer-

den bisa menambah lamanja tempo terseboet.

3. Djika poatoesan tidak bisa disjahkan, maka Regentschapsraad haroes mendapat kabar dengan menjeboetkan sebab-sebabnja.
4. Djika jang menolak itoe madjelis gedeputeerden, maka bisa laloe bermohon poatoesannja Toean Besar G.G., poatoesan beliau haroes menerangkan sebab-sebabnja,

Soenggoeh teranglah maksoed futsal itoe, memang betoel sebagaimana pendapatan toean Tresna, tidak bisa dimaksoedkan lain dari begitoe. Akan tetapi Permerintah ada pendapatan lain. Jaitoe ketika Gemeente Pasoeroean mengadakan oendang² goena menambah oendang² tentang padjag kereta motor, soepaja oendang² tambahan itoe disjahkan, Pemerintah dengan soeratnja 1e Gouvernements-Secretaris ttg. 11 December 1929 No. 2624/11, memoetoeskan, bahoera boekannja Pemerintah, akan tetapi madjelis Gedeputeerden, jang haroes mengesahkan oendang² tambahan itoe. **Tapi lantaran telah keliwat tempunya 6 boelan, itoe pengesahan haroes dianggap soedah diberikan oleh madjelis terseboet.**

Dengan keras madjelis Gedeputeerden melawan poatoesan ini, dengan menerangkan, bahoera futsal 77 dari Stadsgemeente-ordonnantie (sama maksoednja dengan art. 58 Reg. Ord.) hanya menoedjoe hal² jang telah diten-toekan. Akan tetapi dengan soeratnja ttg. 9 Maart 1932 No. 621/A Pemerintah memoetoeskan, bahoera dalam perkataan „Ordonnantie” di futsal 77, termasuk djoega Stadsgemeente-ordonnantie sendiri. Dalam soerat Pemerintah ada terseboet demikian: „Bolehnya ambil poatoesan tentang hal ini, (poatoesan mana maksoednja berlakoe djoega terhadap pada futsal 65 dari Provincie-ordonnantie, dan futsal 58 dari Reg. Ord.), dengan alasan pendapatan, bahoera dalam perkataan „Ordonnantie” di futsal 77 itoe, ada termasuk djoega Stadsgemeente-ordonnantie sendiri, djadi apabila menoeroet Stadsgem.-ord. soeatoe poatoesan haroes disjahkan doeloe, ketentoean dalam futsal 77 tadi berlakoe djoega oentoek poatoesan itoe.” Seteroesnja di pengabisan soerat Pemerintah tadi ada tertoeelis begini: „Selainnja apa jang terseboet dimoeka ini, sesoenggoehnja dari pertimbangan Padoeka Toean Besar G.G., pendapatan jang diterangkan diatas tadi boeat djalannja di praktik ada lebih baik dari pendapatannja madjelis gedeputeerden, sebab dengan ketentoean begitoe, djikalau peprintahan jang rendah ambil poatoesan jang haroes disjahkan doeloe oleh peprintahan jang lebih tinggi tidak akan koeatir. bahoera peprintahan terseboet pertama akan menoenggoe lama sekali poatoesan tentang memberi pengesahan atau tidak.”

Dari kami poenja pendapatan soedah seharoesnja madjelis Gedeputeerden sesoedahnja memoetoes tidak bisa mengesahkan Regentschapsverordening, seteroesnja memberi tahoeakan, bahoera dari poatoesannja tadi Regentschap boleh apel menoeroet futsal 58 Reg. Ord. Akan tetapi dari kami poenja pendapatn sendiri peratoeran² tentang menoeroenkan gadijnja penggawai Regentschap, tidak perloe disjahkan oleh Gedeputeerden, karena

sesoenggoehnja dasar boeat menetapkan gadjih tidak berobah. Lebih djaoeh kami menimbang tjoeboek, peratoeran² tadi ditetepkan dengan besluitnja madjelis Gecommitteerden (futsal 28 Reg. Ord.)

II Pendapatan jang kadoea dari toean Tresno jaitoe: „Tidak segala poatoesannja Pemerintah jang dikoesakan mengamot-amati, boleh dirobah oleh pemerintah jang lebih tinggi lagi.” Djadi djikalau soeatoe begrooting dari Regentschap tidak disjahkan, Regentschap tidak bisa apel dari poatoesan penolakan itoe.

Akan tetapi menoeroet maksoednja futsal 58 sebagaimana diterangkan di atas tadi, dari segala poatoesan² jang diambil menoeroet Reg. Ord. bisa naik apel pada Pemerintah; poatoesan Pemerintah tidak bisa dirobah lagi. Begitoeelah soedah seharoesnja, karena poatoesan dari peprintahan pengawasan bisa djoega berlawanan dengan soeatoe wet atau dengan kepentingan oemoem, sedang kekoeasaän jang paling tinggi boeat memoetoeskan hal itoe ada di tangannja Padoeka Toean Besar G.G. Lain dari itoe, sebagaimana soedah diketahoei, masih ada pengadilan, jang mempoenjai „hak” — lebih baik dinamakan „koeadjiban” — boeat mengamot-amati, jaitoe jang dengan perkataan Blanda diseboetkan „toetsingsrecht”. Ini toetsingsrecht ada 2 matjam, jaitoe formeel dan materiëel toetsingsrecht.

Formeel toetsingsrechts ja’lah kekoeasaän oentoek menjelidiki tentang kedjadiannja soeatoe peratoeran: dengan djalan sebagaimana mistinja, — artinja menoeroet ketentoean² jang ditetapkan boeat membikin itoe peratoeran — atau tidak.

Adapoen materiëel toetsingsrecht jaitoe kekoeasaän oentoek menjelidiki, apa jang membikin peratoeran itoe soenggoeh ada kekoeasaän boeat membikinnja dan apa isinja peratoeran itoe tidak berlawanan dengan peratoeran² jang telah di adakan oleh pemerintah jang berkoewasa lebih tinggi. (Lihatlah boekoe karangannja toean Kleintjes, jang bertitel: „Staatsinstellingen van Nederlandsch-Indië.” Bagian 1 katja 338.)

Dibawah ini ada beberapa hal jang telah kedjadian di praktik.

1. Regentschapraad Tasikmalaja menetapkan satoe beslit boeat membri zittinggeld banjaknja f 10.— pada satoe-satoenja orang Gecommitteerden boeat 1 hari doedoek. Itoe beslit tidak disjahkan oleh Gedeputeerden dengan ambil alasan terseboet diatas. Regentschapsraad laloe dengan menggoenakan haknja menoeroet futsal 58 dari Reg. Ond. mengadoekan penolakan itoe dihadapan Padoeka Toean Besar G.G. soepaja mendapat pengesahan dari beliau. Maka Pemerintah djoega memberi pertimbangan dan poatoesan tentang hal itoe (bagaimana maksoed poatoesan itoe tidak perloe diseboetkan disini). Katja 33 dari Verslag Provincie West-Java tahoen 1928.
2. Permoehoenan apel dari Stadsgemeenteraad Semarang pada Regeering, lantaran penolakan Gedeputeerden

boeat mengesjahkan beslitnja tentang menambah toelagenja Wethouders (Katja 30 dari Verslag Provincie Midden-Java tahoen 1931.)

3. Idem idem dari Regentschapsraad Brebes, lantaran penolakan Gedeputeerden boeat mengesjahkan begrootingnja (Katja 40 dari Verslag terseboet).
4. Idem idem dari Regentschapsraad Banjoemas tentang perkataan mana haroes diseboetkan dalam oendang² boeat menetapkan dwangschift-formulier: „In naam des Konings” atau „In naam der Koningin”.
5. Idem dari Regentschapsraad Poerworedjo, tentang poetoessannja, jang beralasan Hinder-ordonnantie,

Djadi kami poenja pendapatan begini: semoea poetoesan bisa diadoekan pada Regeering, dengan permoehoenan soepaja dirobah atau dibatalkan. Lebih djaoeh kami menimbang, bahoea dari segala poetoesan jang beralasan soeatoe wet (Radja + Staten-Generaal) orang bisa naik apèl pada Staten-Generaal.

R. MARGONO,

Tambahan lagi pada Regentschaps- ordonnantie.

(salinan).

Kepada Volksraad dikirimkan satoe rantjangan dari Ordonnantie boeat menambah Regentschapsordonnantie (onderwerp 136).

Itoe ordonnanntie-rantjangan bermaksoed akan menambah futsal 33 dengan ketentoean, jang menetapkan soepaja Regentschap djoega toeroet memikoel gadjih dan ongkos lainnja boeat Regentschapssecretaris.

Itoe rantjangan disertai keterangan sebagaimana berikoet:

Pengisinja post 4.4 dari onderdeel 4.4.2, Hoofdstuk IV dari afdeeling IV dari begrooting 1933 dengan mengitoeng, bahoea Regentschap akan memikoel separonja dari gadjih dan ongkos lainnja boeat Regentschapssecretaris. Sehingga sekarang ini Secretaris Regentschap mendapet gadjih penoeh dari Regeering. Menoeroet futsal 33 dari Reg. Ord., maka ambtenaar terseboet djoega mendjalkan pakerdjaan goena Regentschap; djadi adillah sekali, djikalau Regentschap djoega toeroet memikoel ongkos² jang dikeloearkan boeat Secretaris tadi.

Betoe bagian pakerdjaan jang dilakoekan oleh Secretaris goena masing² Regentschap tidak sama, akan tetapi soesahlah sekali boeat menentoekan banjaknja oeroenan ongkos itoe menoeroet besar ketjilnja bagian pakerdjaan tadi. Dari itoe tidak ada djalan jang lebih baik dari pada menentoekan bagian jang tetap dari gadjihnja Secretaris, jang haroes dipikoel oleh Regentschap, ditambah dengan persenan (percentage) djoega jang tetap dari gadjih tadi boeat ongkos perlop, wachtgeld dan pensioen. Adilnja bagian gadjih tadi

menoeroet pendapatan Regeering ditetapken separonja, sedang percentage tadi mengingat beslit ttg. 24 Juni 1930 No. 38 (Bijblad No. 12345) ditetapken 13⁰/₀.

Dari sebab pemerintah² Regentschap soedah diberi tahoe lebih doeloe, dengan tempo jang tjoekeop boeat mengetahoei akan adanja perataeran itoe, maka tidak ada halangan, Ondonnantie tadi dianggap soedah molai didjalankan pada tanggal 1 Januari 1933.

PERSONALIA.

Benoemd:

tot lid van den Ambonraad, N. A. van Wyk.

Verkozen:

tot lid van den Gemeenteraad van Palembang,
Mr. D. de Boer;

tot leden van den Gemeenteraad van Makassar,
D. A. Koemenit en Sjarbaini (Chatib).

OFFICIEELE MEDEDEELINGEN.

Examen Locale Administratie 1933.

Naar aanleiding van den oproep in Locale Belangen van 16 Maart j.l. heeft zich voor het examen B slechts één candidaat aangemeld.

In verband daarmee heeft het Bestuur besloten het examen niet te doen plaats hebben op het aanvankelijk vastgestelde tijdstip (2e helft Mei), doch in de maand October a.s.

Overwogen wordt om bedoeld examen voortaan steeds omstreeks laatstbedoeld tijdstip te doen plaats hebben ten einde de ophooping van werkzaamheden te vermijden, welke ontstaat wanneer het examen wordt afgenomen omstreeks het tijdstip waarop het Decentralisatiecongres wordt gehouden.

Voor het in October a.s. af te nemen examen kunnen de candidaten zich opgeven tot 15 September a.s. bij den Secretaris der Examencommissie, den heer F. W. M. Kerchman, postbox 38, Semarang.

Die opgave moet vergezeld gaan van f 25.— examengeld.

Artikelen voor het orgaan. Het bestuur heeft het honorarium der artikelen in het orgaan vastgesteld op f 10.— voor de eerste bladzijde druks, f 8.— voor de volgende bladzijde druks, f 6.— voor de daarop volgende, bladzijde druks en voor elke bladzijde druks meer f 5.—. Gedeelten eener bladzijde zullen naar evenredigheid worden gehonoreerd.

Voor correspondenties, waarbij van raadspublicaties gebruik gemaakt wordt, stelt het bestuur het honorarium vast.

Copy voor elk nummer van dit tijdschrift, dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt ingewacht uiterlijk op den 20en der voorafgaande maand, copy voor het nummer van den 16en uiterlijk op den 5en der maand,

Het Bestuur der vereeniging voor Locale Belangen is samengesteld als volgt: G. de Raad, Voorzitter, H. J. Drost, Secretaris, F. W. M. Kerchman, Penningmeester allen te Semarang; Mr. W. H. van Helsdingen te Soerabaja, R. Slamet te Semarang, Mr. J. M. Wesselink te Medan, R. A. A. Wiranata Koesoema en Ir. J. E. A. Von Wolzogen Kühr, beiden te Bandoeng.

Betrekking vacant op ultimo Augustus 1933 van **Secretaris** van den **Plaatselijken Raad** van de **Onderafdeeling Lematang Ilir**. Gegadigden gelieven hunne rekestten vergezeld van dienststaten, getuigschriften en diploma's te willen zenden aan den Voorzitter van den Raad te Moeara Enim vóór 15 Juli 1933. Aanvangs bezoldiging f 200.— p. maand met 4 twee jaarlijksche verhoogingen van f 25.— en 2 drie jaarlijksche verhoogingen van f 50.—, eindsalaris f 400.— p. maand.

Zij, die ervaring hebben in Locale administratie genieten de voorkeur.

